

Hallakallion tuulivoimahanke, Pyhäjärvi

LIITE 1. YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA SAADUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lähetti YVA-selostuksen kuulemisvaiheessa lausuntopyynnöt seuraaville tahoille:

BirdLife Keski-Pohjanmaa ry, Cinia Group Oy, Digita Oy, DNA Oy, Edzcom Oy, Elenia Verkko Oyj, Elisa Oyj, Elämäjärven erämiehet, Energiavirasto, Finavia Oyj, Fingrid Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Haapajärven kaupunki, Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelut, Hiidenkylän Kyläyhdistys ry, Häkkisenkorven yksityistie, Ilmatieteen laitos, Keski-Suomen ELY-keskus, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen Lintutieteellinen Yhdistys ry, Keski-Suomen museo, Latvasen kyläyhdistys, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic, Luonnonvarakeskus Luke, Maa- ja kotitalousnaiset, Metsähallitus, Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry, Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi, Metsästysseura Hiidenmiehet ry, MTK Pyhäjärvi, MTK Pohjois-Suomi, Mäkilatvan Erä (Pitäjänmäki, Latvanen), Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Pohjois-Pohjanmaan museo, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomenselän luonnonsuojelupiiri, Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys ry, Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos, Pro Agria Oulu, Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen 3. logistiikkarykmentti, Pyhäjärven kaupungin ympäristönsuojelu, Pyhäjärven kaupunki, Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy, Pyhäjärven Eränkävijät, Pyhäjärven liikkujat ry, Pyhäjärven metsästysseura ry, Pyhäjärven Moottorikerho ry, Pyhäjärven Riistanhoitoyhdistys ry, Pyhäjärven yrittäjät ry, Pyhäjärvi-Seura, PyhäNet Oy, Suezin kylät ry, Suomen Erillisverkot Oy, Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, Suomen metsäkeskus, Suomen riistakeskus, STUK Säteilyturvakeskus, Telia Finland Oyj, Tervasalon metsätie, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, UPM Metsä, Väylävirasto

Tässä julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on **tietosuojasyistä poistettu tarkemat kiinteistö- ja yhteystiedot, yksityishenkilöiden nimet, julkisuuslain 24§ mukaisesti tiettyä uhanalasta lajistoa koskevat paikkatiedot sekä lausuntojen johdantotekstit**, joissa on kiitetty lausuntopyynnöstä ja referoitu nähtävillä ollut arviointiselostusta. Lausuntojen ja mielipiteiden alkuperäistä sisältöä on siten tässä verkkoversiossa paikoin tiivistetty, mutta tekstejä ei ole muutettu. Alkuperäiset versiot mahdollisine liitekarttoineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön.

Yhteysviranomaiselle saapuneet lausunnot on seuraavassa esitetty aakkosjärjestyksessä. Mielipiteet ovat satunnaisessa järjestyksessä.

17.7.2025

Lausunnot

Elämäjärven Osakaskunta

Hallakallion suunniteltu tuulivoimala-alue on suunnitteilla Elämäjärven järven ja siihen laskevien vesistöjen vaikutusalueelle. Kaikki tuulivoimakaavan alueella olevat purot (Palopuro, Hongonjoki, Lapinpuro/Rönkönpuro sekä Välipuro) laskevat suoraan Elämäjärveen. Hallakallion suunniteltu tuulipuisto on alle neljän kilometrin etäisyydellä Elämäjärvestä. Suunnitellun tuulipuiston alueella on myös muita vesistöjä mm. Pieni Pajulampi, Pajulampi, Rajalampi ja Korpilampi.

Elämäjärvi on matala järvi ja järven vedenlaatu on heikentynyt jo vuosien saatossa lähelle tehtyjen metsäojitusten ja turvesoiden takia. Elämäjärven osakaskunta on aktiivisesti hoitanut järven kalakantaa istuttamalla mm. siikaa, kuhaa, lohta sekä rapuja. Lisäksi vedenlaatua on pyritty parantamaan järven vedenpintaa nostamalla. Elämäjärvi on nykyään tunnettu loistavasta kuhakannastaan. Alueen maa- ja metsätalous sekä ojitukset kuormittavat kuitenkin edelleen jatkuvasti järven vedenlaatua.

YVA-selosteen sivulla 95 kerrotaan näin:

” Hankealueella luokittelemattomia vesistöjä ovat hankealueen pohjoisosaan sijoittuva Järvilampi (yli 2 ha), lounaisosaan sijoittuvat Pajulampi (yli 3 ha) ja Pieni Pajulampi (0,5 ha) sekä virtavesistä hankealueen lounais- ja eteläosaan sijoittuvat Vattupuro, Lapinpuro, Välipuro, Palopuro sekä hankealueen itäosan halki Mämmykummunnevalta alkunsa saava Hongonjoki. Kaikki purot virtaavat pääsääntöisesti luoteesta kaakkoon ja lopulta Elämäjärveen (Kuva 12-2). Kasvillisuus selvityksen (Liite 3) kuvan perusteella Hongonjoen vesi on todella tummaa eli erittäin humuspitoista ja tyypillistä turvemaiden vettä. Hankealueen ulkopuolella sen länsipuolella, mutta hankkeen vaikutusalueella sijaitsee luokittelematon Palolampi (6,5 ha).”

Kuten YVA-selosteessa todetaan, on Hongonjoen vesi jo nykyiselläänkin humuspitoista ja tyypillistä turvemaan vettä. Hallakallion suunnitellulta tuulivoimala-alueelta kaikki vedet virtaavat lopuksi Elämäjärveen, aiheuttaen humuspitoisuuden lisääntymistä. Hallakalliolle rakentaminen ja alueella kaivaminen aiheuttaa hulevesien valumisen Elämäjärveen heikentäen sen tilaa ja kalaston elinympäristöä merkittävästi. Elämäjärvi on matala ja pieni järvi, jolloin pienikin ravinnekuorma vaikuttaa voimakkaasti sen tilaan. Osakaskunnan vuosikymmenten aikana tekemät järven ja kalaston tilaa parantavat toimenpiteet olisivat tuulivoimahankkeen toteutumisen myötä olleet turhia.

Elämäjärven veden heikentymisestä on jo kokemusta. Turvetuotannon ollessa käynnissä Pyytnevalla, alueen patoaltaat murtuivat ja ravinne- ja turvekuorma päättyi Peninjokea pitkin Elämäjärveen. Tämän seurauksena Elämäjärvestä katosivat mateet ja järvi rehevöityi voimakkaasti. Vedenpinnan noston myötä ja vuosien kuluessa on järvi hiljalleen toipunut ja madekanta elpynyt.

17.7.2025

Elämäjärven osakaskunta on huolissaan tuulipuiston rakennusajan maansiirtotöiden vaikutuksista vesistöihin. Tielinjojen ja tuulimyllyjen perustusten takia tehtävät laajat uudet ojitukset lisäävät ympäristön ravinne päästöjä Elämäjärveen. Tuulivoimaloista irtoaa tutkimusten mukaan mikromuovia, joka kulkeutuu lopulta aina vesistöihin. Mikromuovia on mahdotonta poistaa vesistöistä. Elämäjärven osakaskunta on huolissaan järveen ajautuvan mikromuovin vaikutuksista järven vedenlaatuun ja sen seurauksista kalakantaan ja sen laatuun.

YVA-selosteen selvitykset ovat hyvin puutteelliset. Hankealueelta ei ole havaittu määvää, vaikka paikalliset tietävät sen tehneen padon Hyyrönniityn lampeen laskevaan puroon. Hongonjoki on saukolle erittäin hyvin soveltuva elinympäristö, mutta luontoselvittäjät eivät ole saukkoa löytäneet.

Hankkeen melu- ja maisemahaitat aiheutuisivat pääosin Pihtiputaan Elämäjärven kylälle ja järvelle, mutta maisemamallinnuksia Elämäjärven järvelle ei ole tehty lainkaan. Tämä on vakava puute. Tällä hetkellä Hallakallion tuulivoimahankkeen tuulenmittaustasto on jo erittäin voimakkaasti maisemaa hallitseva ja muuttava elementti, joten tuulivoimalat hallitsisivat maisemaa vielä mastoa vahvemmin, vieden järveltä sen luonnollisen ja virkistävän käyttötarkoituksen. Yökuvat ovat täysin puutteelliset, sillä niitäkään ei ole Elämäjärven osalta tehty lainkaan, lisäksi niissä ei ole lainkaan näkyvillä lentoestevaloja, jotka punaisena hehkuisivat pimeään aikaan. Sekä yölliset lentoestevalot ja päivällä tuulivoimaloiden pyörivät lavat heijastuisivat järven pinnasta, tuplataen maisemahaitan, aiheuttaen ennen niin levolliseen maisemaan levottomuutta ja teollista maisemaa.

Erityisen tarkkaan maisemahaitat tulisi huomioida Elämäjärven kylälle ja järvelle, sillä Leppäkankaan, Leppämäen, Hallakallion, Moskuankankaan, Kangasjärven/Varisvuoren ja Uusimon tuulivoimahankkeiden vuoksi Elämäjärven järvelle ei jäisi yhtään ilmansuuntaa, jossa ei olisi tuulivoimaloita. Yhtenäinen tuulivoimaloiden rintama joka suunnalla veisi järveltä kaikki mahdollisuudet nykyisenkaltaiseen virkistyskäyttöön.

Elämäjärvi on Peningin ja Elämäjärven kylien ainoa virkistyskäyttöön ja kalastukseen soveltuva vesistö. Järven virkistyskäyttöarvo on näin ollen erittäin suuri. Elämäjärven ja Peningin kylien vakituinen asutus on keskittynyt järven rannoille. Lisäksi järven rannoilla on runsaasti vapaa-ajan kiinteistöjä. Nyt pystytetty tuulenmittaustorni aiheuttaa jo itsessään merkittävän muutoksen maisemaan, muuttaen luonnollisen, maaseutumaisen maiseman teolliseksi, vilkkuvalon vuoksi suorastaan häiritseväksi. Tuulivoimala-alueen aiheuttama maisemahaitta olisi erittäin merkittävä. Hallakallion tuulivoimahankkeen maisemavaikutukset olisivat erittäin suuret Elämäjärven ja Peningin kylälle sekä Elämäjärvelle. Kalastajat ja muut järven virkistyskäyttäjät eivät saisi hankkeen toteutumisen myötä enää nauttia luonnollisesta maisemasta, vaan altistuisivat teolliselle, monotonisen liikkeen hallitsevalle maisemalle ja teolliselle melulle kalastaessaan ja järvellä oleskeltaessaan. Hanke vaikuttaisi merkittävästi alueen virkistyskäyttöön ja kalastukseen. Puhumatakaan muiden järvelle näkyvien, edellä mainittujen tuulivoimahankkeiden toteutuessa.

17.7.2025

Näiden syiden takia Elämäjärven osakaskunta vastustaa Hallakallion tuulivoimahan-
ketta.

Fingrid Oyj

Tuulivoima-alueen liityntäratkaisua tulee tarkentaa vielä yhteistyössä Fingridin kanssa.

Tässä lausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkai-
suihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tuleepyy-
tää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausunto-
pyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Tämä lausunto koskee vain Fingridin voimajohtoja.

Fintraffic

Fintraffic Lennonvarmistus Oy vastaa Suomen ilmatilan käytön hallinnasta sekä lento-
reitti- ja lennonvarmistuspalveluista 22 lentoasemalla Suomessa. Toimintamme lähtö-
kohtana on aina lentoliikenteen turvallisuus, lentojen sujuvuus ja säännöllisyys.

Ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua pal-
velevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Il-
mailulain 1.10.2023 voimaanastuneen muutoksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävi-
rasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen su-
juvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.

Haapajärven kaupunki, ympäristöpalvelut

Terveystensuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja
järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympä-
ristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa ai-
heuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on har-
joitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.
Hankealue sijaitsee Pyhäjärven kaupungin eteläosassa rajautuen Pihtiputaan kuntara-
jaan.

Tuulivoimarakentamisen osalta tulee huomioida pysyvä ja vapaa-ajan asutus ja muut
häiriintyvät kohteet paitsi kuntarajojen, myös maakuntarajojen yli. Lausuntopyyntöä ei
ole jakelun mukaan lähetetty suoraan Pihtiputaan kunnan alueen tervetensuojelu- ja
ympäristönsuojeluviranomaiselle, mikä tiedon kulun varmistamiseksi olisi hyvä käytäntö.
Jakelun mukaan lausuntopyyntö oli lähetetty Vesilaitoksien osalta Pyhäjärven energia-
ja vesi Oy:lle, mutta Haapajärven Vesi Oy ja Vesikolmio Oy puuttuivat jakelusta.

Tutkitut hankevaihtoehdot tuulivoiman osalta ovat:

- VE0: Hanketta ei toteuteta.
- VE1: Hallakallion alueelle rakennetaan enintään 27 tuulivoimalaa.

17.7.2025

- VE2: Hallakallion alueelle rakennetaan enintään 23 tuulivoimalaa.

Voimaloiden kokonaiskorkeus enintään 310 metriä ja yksikköteho 7–10 MW. Tuulivoimapuiston kokonaisteho on enintään noin 270 MW. Hankealueen pinta-ala on noin 2922 ha.

Melumallinnos on tehty käyttäen tuulivoimalatyypin V162 7.2 MW taajuusjakaumaa äänitehotasolla 107,5 dB(A) (tuulivoimalavalmistajan ilmoittama maksimiäänitehotaso 105,5 dB(A) + varmuusarvo 2 dB(A))

Melu- ja välkemallinnokset suunnitelmille VE1 ja VE2 on laadittu 17.6.2024. Laaditun melumallinnosraportin mukaan kiinteistöt sijaitsevat suunnitelmassa VE1 noin 2 km etäisyydellä lähimmistä voimaloista lukuunottamatta pistettä R1, jossa olevan lomarakennus on noin 1,1 km etäisyydellä voimalasta T27. Suunnitelmassa VE2 kiinteistöt sijaitsevat noin 2 km etäisyydellä lähimmistä voimaloista.

Mallinnustulosten perusteella keskiäänitasot jäävät sekä VE 1 että VE 2 osalta valtioneuvoston asetuksen 40 dB(A):n ohjearvojen alapuolelle kaikkien alueen asuin- ja lomarakennusten kohdilla. On kuitenkin huomioitava, että suunnitelman VE1 pisteessä R1 ohjearvon alitus on hyvin vähäinen, äänitason ollessa 39,5 dB(A). Korkeimmat matalataajuisen melun tasot kohdistuvat tällöin myös reseptoriin R1. Tämän pisteen kohdalla laskettuja sisämelutasoja on verrattu asumisterveysasetuksen arvoihin. Mallinnoksen mukaan, kun otetaan huomioon rakennuksien ääneneristävyys, melutasot jäävät toimenpiderajojen alapuolelle koko taajuusvälillä. Rakennus on raportin tietojen mukaan loma-asuinrakennus. Loma-asuntojen ääneneristävyys voi poiketa vakituisen asunnon ääneneristävyydestä.

Mallinnusten mukaan todennäköinen vuotuinen välkevaikutus jää alle Ruotsin 8 tunnin ohjearvon ja Tanskan 10 tunnin ohjearvon alueen kaikkien asuin- ja lomarakennusten kohdilla.

Alueellisesti on useita eri tuulivoimahankkeita vireillä, joten on tärkeää että melu- ja välkevaikutuksissa huomioidaan myös hankealueen läheisyydessä sijaitsevat muut tuulivoimahankkeet. Yhteisvaikutuksia muihin tuulivoimahankkeisiin on selvitetty lähimpien suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden osalta.

Koska tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutuksiin voidaan tehokkaimmin vaikuttaa voimaloiden oikealla sijoittelulla eli riittävällä etäisyydellä lähimpiin mahdollisesti häiriintyviin kohteisiin, terveys- ja ympäristösuojeluviranomainen toistaa edelleen ympäristönsuojeluviranomaisen ja terveys- ja ympäristösuojeluviranomaisen yhteislausunnossaan 19.5.2023 antaman suosituksen, että lähtökohtana tuulivoimaloiden suunnittelulle olisi 2 kilometrin etäisyys vakituisiin asuinrakennuksiin, kuin myös loma-asuinrakennuksiin. Tämä toteutuu esitetyistä vaihtoehtoista parhaiten suunnitelmassa VE2.

Suunnittelualue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Selostuksesta ei selviä, onko hankkeen vaikutusalueelta kartoitettu mahdollisia yksityisiä talousvesikaivoja ja arvioitu hankkeen vaikutusta niihin (mm. laatu, saanti). Sähkönsiirtoreiteistä SVE 2 sivuaa iso

17.7.2025

Luokkimäen pohjavesialuetta ja sähkönsiirtoreittivaihtoehdot SVE1 ja SVE2 kulkevat Haapajärvellä Pitkäkankaan pohjavesialueen yli. Molemmat mainitut pohjavesialueet ovat vedenottamisen kannalta merkityksellisiä. Sähkönsiirtoreitti ja sen rakentaminen ei saa aiheuttaa talousvetenä käytettävän pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Haapajärven Vesi Oy

Hallakallion tuulivoimapuisto ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle.

Sähkönsiirtolinjauksista Pysäysperälle kaikki suunnitellut linjausvaihtoehdot kulkevat Pitkäkankaan pohjavesialueen läpi. Voimalinjan läheisyydessä sijaitsevat Haapajärven Vesi Oy:n Kinnulan- ja Vesikolmio Oy:n Kuivikonlähteen pohjavedenottamot. Haapajärven Vesi Oy vastustaa jyrkästi voimalinjan sijoittamista merkittävien pohjavedenottamoiden läheisyyteen.

Pitkäkankaan pohjaveden muodostumisalue on jo ennestään maa-aineksen ottamisella rasiutettu, joten uusien voimalinjaylväiden asentaminen ja työmaateiden rakentaminen on alueelle hyvin negatiivinen vaikutus.

Keski-Suomen ELY-keskus

Keski-Suomen ELY-keskus (myöhemmin myös ELY-keskus) on tutustunut Hallakallion ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja tuo esille seuraavia huomioita toimialueensa osalta.

Vaikutukset alueidenkäyttöön ja rakennettuun kulttuuriympäristöön

Kaavatilanne on kuvattu selostuksessa Keski-Suomen osalta riittävällä tasolla. Vaikutukset Pihtiputaan puolella asumiseen tulevat olemaan erityisesti tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten myötä merkittävät. Maisema muuttuu suuresti, jolla voi olla vaikutusta esimerkiksi asumisviihtyvyyteen. Mikäli hanke lähtee jatkosuunnitteluun, tulisi tämä asia ottaa huomioon esimerkiksi voimaloiden sijoittelun kautta ja arvioida, miten vaikutuksia Pihtiputaan puoleiseen asumiseen voidaan vähentää. Melu- ja välkearvot eivät ylitä.

Rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on kuvattu Keski-Suomen osalta kattavasti. Valtakunnallisia arvokohteita (RKY, kirkot) ei sijaitse hankealueen välittömässä läheisyydessä, joten vaikutukset niihin jäävät vähäisiksi. Maakunnallisista kohteista Haaskanperän taloryhmä sijaitsee n. 7 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Vaikutukset siihen on arvioitu kohtalaisen kielteisiksi.

Paikallisesti arvokkaita kohteita sijoittuu varsin runsaasti hankealueen läheisyyteen (alle 8 km). Kohteet on kuvattu mutta vaikutukset niihin on arvioitu yhteenlaskettuna vähäiseksi kielteiseksi. Tämä häivyttäneen paikallisen vaikutuksen tosiasiallisen merkittävyyden.

Alueidenkäytön osalta ei ole sähkönsiirron vaihtoehdoista kommentoitavaa, koska siirtojohtovaihtoehdot sijoittuvat hankealueelta luode/pohjoinen suuntaan eikä sillä ole vaikutusta Keski-Suomen alueelle.

Maisemavaikutukset

17.7.2025

Hallakallion tuulivoimahanke rajautuu eteläosastaan Keski-Suomen maakuntarajaan. Hankkeen lähi- kaukovaikutusalue kattaa laajan alueen Pihtiputaan kunnan pohjoisosassa. YVA-selostuksen liitteenä ei ole erillistä maisemaselvitystä. Hankkeen vaikutusalueen nykytilan kuvaus ja maisemavaikutusten arviointi sisältyy YVA-selostukseen. Hankealue sijoittuu maisemarakenteessa selännealueelle ja vaihettumisvyöhykkeelle.

Hankkeen lähi- ja välivaikutusalueilla maastollisesti alavimmat laaksoalueet sijoittuvat Pihtiputaalle.

Maisemavaikutusten arviointi on tehty ja raportoitu vaikutuskohteittain: maiseman arvoalueet ja arvokohteet, asutusmaisemat, luonnonmaisemat, virkistyskohteet ja -alueet. Vaikutuskohteiden tunnistaminen ja niiden herkkyyden määrittely on tehty herkkyysskriteereitä (Liite 2) soveltaen. Maisemaan kohdistuvaa muutosta on havainnollistettu näkymäalueanalyysillä ja havainnekuvilla. Tuulivoimarakentamisen aiheuttaman maisemamuutoksen suuruus on niin ikään tarkasteltu vaikutuskohteittain.

Perinnemaisemista (perinnebiotoopeista) on maiseman nykytilan kuvauksessa huomioitu ainoastaan vähintään maakunnallisesti arvokkaat kohteet. Myös paikallisesti arvokkaat perinnemaisemat tulisi huomioida. Vaikutusten arviointiin ei sisälly perinnemaisemakohteita, arviointeja tulisi täydentää tältä osin.

Pimeänaikaisia vaikutuksia (lentoestevalot) ei ole havainnollistettu Keski-Suomen/ Pihtiputaan puolella. YVA-selostuksessa tulisi arvioida hämärän ja pimeänaikaisia vaikutuksia/ yhteisvaikutuksia osana maisemavaikutuksen merkittävyyden arviointia myös Pihtiputaan puolella, erityisesti maisemaltaan herkillä alueilla.

Maisemavaikutuksen merkittävyys on esitetty kokonaisarviona vaikutuskohteen herkkyydestä ja aiheutuvan muutoksen suuruudesta. Samaa metodologiaa on sovellettu yksin Hallakallion hankkeesta aiheutuvan maisemavaikutuksen merkittävyyden sekä Hallakallion ja ympäröivien muiden tuulivoimahankkeiden maisemayhteisvaikutusten merkittävyyden arvioinnissa.

Merkittävyydeltään suuria kielteisiä maisemavaikutuksia kohdistuu Pihtiputaan pika-asutusmaisemat -valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (VAMA) Kortteisen osa-alueelle sekä lähivaikutusalueen (2–8 km) avointen maisemien asuinympäristöihin (mm. Raudanjärvi, Elämänjärven ranta-alueet). Pihtiputaan pika-asutusmaisemat (VAMA) Ylä-Liitonjoen ja Käräväskylän osa-alueille ja Muurasjärven kulttuurimaisemat -VAMA-alueelle aiheutuvat maisemavaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi kielteisiksi. Maisemayhteisvaikutukset, eritoten niiden ympäröivien tuulivoimahankkeiden kanssa, joiden lähivaikutusalueet limittyvät Hallakallion hankkeen lähivaikutusalueen (< 8 km) kanssa, kohdistavat ja korostavat maisemavaikutuksia samoille alueille kuin minne niitä kohdistuu yksin Hallakallion hankkeesta. Yhteisvaikutusten näkymäalueanalyysin perusteella eniten voimaita näkyy seudun avoimiin maisemiin, joita ovat Keski-Suomen puolella laajat vesistöalueet Muurasjärvi, Alvajärvi, Elämäjärvi ja Saanijärvi. Valtakunnallisesti arvokkaiden pika-asutusmaisemien (Kortteinen ja Ylä-Liitonjoki) alueille kohdistuvien maisemayhteisvaikutusten (Hallakallion, Leppäkankaan, Leppämäen ja Uusimon tv-hankkeet) merkittävyys on arvioitu suureksi kielteiseksi.

YVA-selostuksen mukaan avoimille peltoalueille näkyy useista eri suunnista eri etäisyyksillä olevia tuulivoimaloita ja maiseman luonne muuttuu nykyisestä. Useat eri suunnista näkyvät tuulivoimalat tuovat horisonttiin uuden modernin maamerkin ja muuttavat

17.7.2025

historiallista rakennettua kulttuuriympäristöä käsittävän maisema-alueen luonnetta energiantuotantomaiseman suuntaan.

Arvokohteisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin kannalta oleellista on tunnistaa, mihin alueen tai kohteen arvot perustuvat ja minkälaisia muutoksia se kestää ja minkälaisia ei, jotta sen arvot voivat säilyä (YM 2024). YVA-selostuksessa (luku 9.13) todetaan, että tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia ja vaikutusten merkittävyyttä tarkastellaan myös siitä näkökulmasta, mikä on maiseman sietokyky eli kuinka paljon maisemarakenne, maisemakuva tai erilliset maiseman perustekijät voivat muuttua menettämättä ominaispiirteitään.

Sekä Hallakallion hankkeesta yksin että yhteisvaikutusten kautta aiheutuva maisemavaikutuksen merkittävyys Pihtiputaan pika-asutusalueille (VAMA) on arvioitu suureksi kielteiseksi. ELY-keskus katsoo, että vaikka voimalat eivät vaikuta suoraan VAMA-alueiden viljelyalueiden säilymiseen, tuulivoimarakentaminen vaikuttaa alueiden luonteeseen, mitataavaan, maisemakuvaan ja historialliseen jatkumoon. Muutoksen myötä maiseman luonne ja mittasuhteet muuttuvat voimakkaasti; kontrasti sodanjälkeen syntyneen pientila-asutuksen ja teknologista tuotantomaisemaa edustavien massiivisten tuulivoimaloiden välillä on suuri. Voimalat alistavat maiseman muita elementtejä tuulivoimaloihin nähdessä ja etenkin hankkeen lähi- ja välialueilla maiseman perinteinen luonne voi häiriintyä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vaikutustenarvioinnin tulisi ottaa kantaa siinä esitettyyn kysymykseen maiseman sietokyvystä, miten paljon maisema voi muuttua menettämättä arvoja ja ominaispiirteitään. Keskeistä on, voiko maiseman sietokyky, erityisesti tarkastelukohteena VAMA-alueet, mahdollisesti ylittyä. YVA-selostuksen tulisi vastata myös siihen, miten tuulivoimarakentamisen vaikutukset kohdistuvat VAMA-alueiden arvotusperusteisiin. Voiko suuri kielteinen maisemavaikutus/ maisemayhteisvaikutus tarkoittaa sitä, että maiseman sietokyky ylittyy ja VAMA-arvot ovat uhattuina?

Maisemavaikutusten osalta tulisi tutkia todellisia vaikutusten ehkäisy- ja lieventämiskeinoja. Tuulivoimahankkeissa maisemavaikutuksia voidaan lieventää tehokkaimmin voimaloiden määrään, korkeuteen ja sijoitteluun vaikuttamalla. Etenkin merkittäväksi arvioituja maisemavaikutuksia tulee pyrkiä kaikin keinoin lieventämään.

Melu- ja välkevaikutukset

Melumallinnuksen mukaan valtioneuvoston asetuksen mukainen 40 dB melutaso ei ylitä yhdenkään ympäristön asuin- tai lomarakennuksen kohdalla vaihtoehdossa VE1 eikä VE2, eikä yhteisvaikutusten mallinnuksissa.

Mallinnusten perusteella vuotuinen välkevaikutus ei ylitä 8 tuntia vuodessa yhdessäkään reseptoripisteessä vaihtoehdossa VE1 eikä VE2, eikä yhteisvaikutusten mallinnuksissa. Keski-Suomen ELY-keskus arvioi, ettei Keski-Suomen puolelle juurikaan aiheudu haittaa melun tai välkkeen osalta.

Tuulivoimalatyypin valinnalla sekä voimalasijaintien vähäisellä säätämällä voidaan vaikuttaa voimaloiden aiheuttaman melun ja välkkeen määrään ja leviämisalueeseen.

Uudet melu- ja välkemallinnukset tulee toteuttaa, kun lopullinen voimalamalli ja sijainnit ovat tiedossa, jolloin hankkeen melu- ja välkevaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

17.7.2025

Suurin osa hankealueen vesistä valuu kohti Keski-Suomen ELY-keskuksen tyydyttävään tilaan luokittelemaa Elämäjärveä. YVA-selostuksessa hankkeen on arvioitu ilman lieventämistoimia vähäisesti lisäävän Elämäjärveen kohdistuvaa humuskuormitusta, minkä on edelleen arvioitu voivan hidastaa Elämäjärven hyvän ekologisen tilan saavuttamista vuoteen 2027 mennessä. Kokonaisuudessaan Elämäjärven herkkyys on arvioitu kohtalaiseksi ja hankkeen vaikutukset järveen on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Elämäjärven tyydyttävä tila ja se, että tilan paranemisesta ei ole merkkejä tuoreemmankaan datan perusteella, nostaa kohteen herkkyyttä kuormitukselle. Vesienhoidon suunnittelussa Elämäjärveen on tunnistettu kohdistuvan orgaanisen kuormituksen ihmisperäistä painetta myös metsätaloudesta.

Elämäjärven valuma-alueelle on suunnitteilla useampi tuulivoimahanke. Hankkeiden yhteisvaikutusten osalta on arvioitu, että vaikutukset Elämäjärveen muodostuvat vähäiseksi kielteiseksi ja voivat hidastaa hyvän tilan saavuttamista vuoteen 2027. Hanke ei saa estää vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista, eli heikentää vesimuodostumien tilaa nykyisestä eikä estää hyvän tilatavoitteen saavuttamista vuoteen 2027 mennessä, ellei sovelleta poikkeusta (Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) 3a:20c).

YVA-selostuksessa on tunnistettu, että tuulivoimahankkeissa tehtävä ojitus on vähäistä ojitusta suurempaa, joten hankkeesta on tehtävä ELY-keskukselle ojitusilmoitus. Selostuksessa on myös esitetty erilaisia lieventämistoimia, joiden myötä pyritään vähentämään hankkeen pintavesivaikutuksia. Lieventämistoimien monipuolinen hyödyntäminen on ehdottoman tärkeää pintavesivaikutusten hillitsemiseksi.

Pohjavesien osalta ei ole Keski-Suomen osalta huomautettavaa, sillä koko hanke sijoittuu Keski-Suomen ELY-keskuksen toiminta-alueen ulkopuolelle.

Vaikutukset luontoarvoihin

Hallakallion hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan Pyhäjärven puolelle, rajautuen maakunnan rajaan. Maakuntarajan tuntumaan ei ole osoitettu suunnitelmissa muuta rakentamista kuin sähköasema sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE3. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 koskee muiden alueen hankkeiden yhteistyössä suunnittelemaa yhteisjohtoa, jonka ympäristövaikutuksia on tarkasteltu Leppäkankaan hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Näin ollen ELY-keskus ei ota tässä kantaa sähkönsiirtovaihtoehdon SVE3 vaikutuksiin. ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että myös Hallakallion kokonaisvaikutuksia arvioi-
dessa on huomioitava mahdollinen SVE3:n toteutuminen.

Hallakallion hankkeesta Keski-Suomen maakunnan puolelle kohdistuvat suorat luonto-
vaikutukset koskevat lähinnä Pihtiputaalla kulkevan tien parannustoimia (lukuun ottamatta mahdollisen SVE3:n toteutumista). YVA-selostuksen kuvassa 13–1 on tunnistettu tien läheisyydessä sijaitsevat metsälain 10 §:n kohteet (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt). YVA-selostuksesta tai sen liitteenä olevista luontoselvityksistä ei kuitenkaan käy ilmi, että hankealueesta kaakkoon johtavan tien ympäristöä olisi tarkasteltu maastossa. Kyseisen tien parannustoimenpiteet eivät kuitenkaan aiheuttane merkittävää lisäystä hankkeen kokonaisvaikutuksiin. ELY-keskus muistuttaa, että ennen parannustöitä on selvitettävä ja otettava asianmukaisesti huomioon mahdolliset lain suojaamat kohteet kuten esimerkiksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat.

YVA-menettelyn yhteydessä laaditut linnustoselvitykset keskittyivät pääasiassa hanke-
alueelle. Pöllöjen osalta kuuntelupisteitä on kuitenkin ulotettu myös hankealueen

17.7.2025

ulkopuolelle. Luonnonvarakeskuksen koostejulkaisun (Tolvanen ym. 2023, How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review) mukaan pöllöjen on havaittu tutkimuksissa olevan herkkiä tuulivoiman aiheuttamalle häiriölle. Häiriövaikutuksen on havaittu ulottuvan jopa 5 kilometrin päähän. ELY-keskus pitää siis hyvänä, että tuulivoimalle herkkää lajiryhmää koskeva selvitysalue on ollut hieman hankealuetta laajempi. On kuitenkin huomioitava, että selvitysvuosi 2023 oli pöllöjen kannalta varsin huono, joten saatuihin tuloksiin jää epävarmuutta. On siis suositeltavaa tarkastella tarvetta täydennysselvityksille. Keski-Suomen puolella on havaintoja mahdollisista pöllöreviireistä, jotka sijoittuvat hankkeen vaikutuspiiriin. Reviirit tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa ja tietoja on tarvittaessa syytä täydentää maastoselvityksin.

Hankkeessa on lisäksi tarkkailtu uhanalaista lajia, joka kuuluu myös Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinnevan Natura-alueen (SAC/SPA, FI0900058) suojeluperusteisiin. Kyseisen lajin osalta tarkkailu on painottunut hankealueen pohjoisosiin, jolloin jää huomattavaa epävarmuutta siihen, missä määrin laji liikkuu hankealueen eteläosissa maakuntarajan tuntumassa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan selvitystä on syytä täydentää niin, että Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinnevan Natura-alueen suojeluperustelaji on huomioitu asianmukaisesti.

YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu Natura-arviointi Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinnevan (SAC/SPA, FI0900058) Natura 2000-suojelualueesta. Keski-Suomen ELY-keskus lausuu tästä erikseen. Lausunto tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. YVA-selostuksessa on tiedostettu kyseisen Natura-alueen merkitys metsäpeurojen kesäisenä elinympäristönä. Metsäpeura on ominainen laji Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinnevan Natura-alueelle, ja alueen suojeluperusteita onkin määrä esittää tarkennettaviksi metsäpeuran osalta. Tämän vuoksi ELY-keskus olisi pitänyt metsäpeuran sisällyttämistä Natura-arviointiin perusteltuna.

Metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu YVA-selostuksessa varsin kattavan aineiston pohjalta. Arvioinnissa on huomioitu Luonnonvarakeskuksen tuottamat keskeiset aineistot, minkä lisäksi tietoa on kerätty myös karttatarkastelujen ja maastoselvitysten avulla. ELY-keskus yhtyy selostuksessa esitettyyn näkemykseen, että metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten tarkka arviointi on toistaiseksi haastavaa tutkimustiedon rajallisuuden vuoksi. Lähilajeilla laadittujen tutkimusten valossa metsäpeuran on arvioitu olevan herkkä tuulivoiman aiheuttamalle häiriölle erityisesti vasanhoitoaikanaan, mikä on tiedostettu myös YVA-selostuksessa. Luonnonvarakeskus on tämän vuoksi esittänyt noin viiden kilometrin häiriövyöhykkeen säilyttämistä metsäpeuralle tärkeiden vasanhoitoalueiden ja tuulivoiman välillä, mitä ELY-keskus on pitänyt varovaisuusperiaatteen mukaisesti perusteltuna erityisesti sellaisilla Natura-alueilla, joissa metsäpeura sisältyy suojeluperusteisiin.

Selostuksessa on tunnistettu, että tuulivoimaloiden tuottama melu voi olla yksi keskeinen tekijä metsäpeuraan mahdollisesti kohdistuvan häiriövaikutuksen takana. Melun vaikutusta on tarkasteltu YVA-menettelyn yhteydessä laadittujen melumallinnusten pohjalta. Hankkeen melumallinnukset on laadittu noudattaen 40 dB:n ohjearvoa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan melumallinnuksen pohjalta ei voida kuitenkaan johtaa kovin pitkälle vieviä päätelmiä, sillä metsäpeuran kuulokynnyksen tiedetään olevan ihmistä matalampi. Melun vaikutuksen arvioimiseksi olisi ensin keskeistä arvioida

17.7.2025

metsäpeuralle häiritsevän melun raja-arvo ja sen jälkeen laatia metsäpeuralle soveltuvat melumallinnukset kyseistä raja-arvoa noudattaen.

Vaikutusten arviointi tulee tehdä parhaan käytössä olevan tiedon valossa varovaisuusperiaatetta noudattaen. Näin ollen ELY-keskus pitää perusteltuna Luonnonvarakeskukseen esittämän noin viiden kilometrin suojaetäisyyden säilyttämistä metsäpeuralle tärkeisiin Natura-alueisiin. Hankealueen lounaisosan voimalapaikat 21, 22 ja 23 sijaitsevat viiden kilometrin säteellä Suurisuo-aluekokonaisuudesta. Hankkeen jatkosuunnittelussa on näin ollen suositeltavaa tarkastella vaihtoehtoisia sijainteja kyseisille voimaloille tai näiden poistoa.

YVA-selostuksessa on tarkasteltu myös alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa muodostuvia yhteisvaikutuksia. Yhteisvaikutukset on esitetty yhdessä hankevaihtoehtoja koskevien vaikutusten kanssa taulukossa 35–1. Yhteisvaikutusten ja hankekohtaisten vaikutusten merkittävyyden esittäminen samassa taulukossa voi olla hieman harhaanjohtava esitystapa, sillä merkittävyyden arviointi ei vaikuta näiden osalta yhdenmukaiselta. Yhteisvaikutukset ovat usein kumulatiivisia, mikäli hankkeista kohdistuu vaikutus esimerkiksi samaan lajiin tai lajiryhmään. On siis itsestään selvää, ettei muiden hankkeiden vaikutus ulotu hankealueella esiintyviin, hyvin paikallisiin luontoarvoihin kuten hankealueella esiintyviin luontotyypeihin. Alueen tuulivoimahankkeilla voi kuitenkin olla populaatiotason vaikutuksia, mikäli sama herkkä laji esiintyy useammalla hankealueella, jolloin lajin paikallinen esiintyminen voi heikentyä merkittävästikin sen elinympäristöjen heikentyessä tai kadotessa. Populaatiotason vaikutukset on tiedostettu selostuksessa, mutta jää epäselväksi, missä määrin ne on sisällytetty lopulliseen arvioon vaikutusten merkittävyydestä.

Liikenteelliset vaikutukset

Merkittävimmät kuljetuksista syntyvät liikenteelliset vaikutukset näyttävät kuljetusreitiselvityksen perusteella kohdistuvan muulle kuin Keski-Suomen ELY-keskuksen maantieverkolle. Näin ollen liikenteen osalta Keski-Suomen ELY-keskuksella ei ole tarvetta lausua YVA-selostuksesta.

Sähkönsiirto

Hallakallion tuulivoimahankkeen osalta on suunniteltu yhteistä sähkönsiirtoa yhteistyössä Leppäkankaan, Moskuankankaan ja Uusimon tuulivoimahankkeiden kanssa. Keski-Suomen ELY-keskus tuo tiedoksi, että Leppäkankaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen arviointiselostus on ollut nähtävillä 30.10.2024–27.12.2024, mutta yhteysviranomaisen ei ole voinut antaa perusteltua päätelmää puutteellisten selvitysten vuoksi ja on pyytänyt täydentämään arviointiselostusta tietyiltä osin. Täydennyksen valmistumisen aikataulu on avoin.

Keski-Suomen Liitto

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on varannut Keski-Suomen liitolle tilaisuuden antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus), joka koskee Hallakallion tuulivoimahanketta ja sen sähkönsiirtoa. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Erillismenettelynä laadittava hankkeen osayleiskaavoitus ja YVA-menettely etenevät aikataulullisesti rinnakkain.

Hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa Pyhäjärven kunnan alueella ja rajautuu Pihtiputaan kuntaan Keski-Suomen maakunnassa.

17.7.2025

Tuulivoimapuistohankkeesta vastaa Eolus Energy Oy. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan kahta varsinaista toteuttamisvaihtoehtoa sekä nollavaihtoehtoa, jossa hanketta ei toteuteta. Tutkittava hankevaihtoehto VE1 käsittää enintään 27 tuulivoimalaa. Hankevaihtoehto VE2 käsittää enintään 23 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus tulee olemaan enintään 310 metriä. Lisäksi YVA-selostuksessa tarkastellaan kolmea sähkönsiirtoreittiä.

YVA-selostuksessa on kerrottu Keski-Suomen maakuntakaavoituksen tilanne. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee mm. seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon sijoittumista. YVA-selostuksessa on kerrottu, että maakuntakaavasta 2040 on valitettu. Hämeenlinnan hallinto-oikeus hylkäsi maakuntakaavasta 2040 tehdyt valitukset päätöksessään joulukuussa 2024. Korkeimpaan hallinto-oikeuteen on jätetty Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksestä yksi valituslupahakemus. On huomattava, että kuvassa 18-5 on esitetty Keski-Suomen osalta paitsi maakuntakaavan, myös maakuntakaava 2040 merkintöjä (tv-alueet).

Yleisesti ottaen Keski-Suomen liitto toteaa, että YVA-selostuksen luettavuutta heikentää tietty epätarkkuus ja ristiriitaisuudet esimerkiksi liite- ja kuvaviittauksissa.

Keski-Suomen liitto toteaa, että luonto- ja maisema-arvot on otettava hankkeen suunnittelussa huomioon niiden edellyttämällä vakavuudella. Hankkeen vaikutukset ovat YVA-selostuksen mukaan monilta osin jopa suuria kielteisiä.

Keski-Suomen liitolla ei ole ollut käytössään maakotkaa koskevaa aineistoa. Keski-Suomen liitto korostaa luonnonsuojeluviranomaisten näkemyksiä arvioitaessa vaikutusten arvioinnin riittävyyttä ja johtopäätösten huomioimista hankkeen jatkosuunnittelussa.

Hankkeen vaikutusalueella on vireillä useita muitakin tuulivoimahankkeita. Yhteisvaikutusten arvioinnin merkitys jää YVA-selostuksen perusteella osittain epäselväksi. Esimerkiksi sivulla 565 kerrotaan, että eri hankkeiden yhteisvaikutukset metsäpeuraan on arvioitu kohtalaisiksi kielteisiksi. Kuitenkin jo hankkeesta yksinään arvioidaan aiheutuvan, vaihtoehdon mukaan, joko kohtalaisia tai suuria vaikutuksia metsäpeuralle.

Keski-Suomen liitto huomauttaa Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 laadinnan yhteydessä toteutetusta Natura-arvioinnista. Natura-arvioinnin lieventämistoimenpiteenä toteutettiin vyöhyketarkastelu Natura-alueiden suojeluperustelajien (metsäpeura ja uhanalainen salassa pidettävä laji) perusteella herkistä alueista, joille tuulivoimarakentaminen ei sovellu tai soveltuu vain vähäisessä määrin ja tarkkaan suunnitellusti. Vyöhyketarkastelun perusteella Hallakallion tuulivoima-alue sijoittuu alueelle, jossa on erityisesti huomioitava yhteisvaikutukset.

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmistelun yhteydessä on tehty laajoja selvityksiä. Erityisesti tehdyt luonto- ja maisemaselvitykset, on syytä huomioida hankkeen suunnittelussa. Maakuntakaavan 2040 aineistot: <https://keskisuomi.fi/alueiden-kaytto-ja-saa-vutettavuus/maakuntakaavoitus/maakuntakaava-2040>

Keski-Suomen Museo

Keski-Suomen museolle on tullut lausuntopyyntö Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta koskien Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-selostusta. Hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Pyhäjärvellä ja se rajoittuu etelässä Pihtiputaan kuntaan, Pohjois-

POPELY/3309/2022

17.7.2025

Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntien rajaan. Keski-Suomen museo kommentoi lausunnossaan ympäristövaikutusten arviointia vastuualueensa Pihtiputaan osalta.

Arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arviointi (s. 15, 300, taulukko 20-2) on tehty ilmeisesti arvioiden ainoastaan kohteiden sijaintia suhteessa tiestöön ja voimaloiden paikkoihin siitä näkökulmasta, tuleeko kohde tuhoutumaan näiden vuoksi vai ei. Sähkönsiirtoa, sähköasemia, kaapeleita, ja todellista maankäyttöä näiden rakentamisen suhteen, sekä voimaloiden myöhempää huoltoa, ja purkamista ja yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa ei ole otettu mukaan arviointiin. Voimajohto on mainittu taulukossa 20-3 ja rakentamisen ja purkamisen aikainen toiminta on mainittu yleisellä tasolla kappaleessa 20.3 mutta todellinen arviointi suhteessa alueella oleviin arkeologisen kulttuuriperinnön kohteisiin puuttuu. Puutteellisesta arviointiperiaatteista johtuen Pihtiputaan puolella sijaitsevien kohteiden osalta vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu (Taulukko 20-1) sähköasemaa joka on aivan kahden kohteen läheisyydessä.

Selostuksessa esitetään, että hankkeen kokonaisvaikutus arkeologiseen kulttuuriperintöön on kohtalainen kielteinen, koska "vaikutuksia muodostuu vain pieneen osaan alueen muinaisjäännöksistä". Kuitenkin kahteen kiinteään muinaisjäännökseen on kerrottu olevan suuri kielteinen vaikutus, ja toisaalta vaikutuksia arvioitaessa on jätetty pois tietyt asiat kokonaan, esimerkkinä em. Pihtiputaan kohteiden vieressä sijaitseva sähköasema. Ilmeisesti vaikutukseksi on katsottu vain kohteeseen kajoaminen ja sen tuhoutuminen. Keski-Suomen museon näkemys on, että tiettyjen kohteiden tuhoutumisesta aiheutuvaa vahinkoa ei voida jyvittää isommalle joukolle muinaisjäännöksiä, jotta saataisiin vähemmän kielteinen kokonaisvaikutus. Lisäksi Keski-Suomen museo huomauttaa, että kohteen tuhoutuminen hankkeen takia ei ole ainoa mahdollinen arkeologiselle kulttuuriperinnölle aiheutuva vaikutus, eikä myöskään ainoa vaikutusten arvioinnissa huomioon otettava asia. Myös kohteiden ympäristön maankäyttö vaikuttaa kohteisiin, ja arkeologiselle kulttuuriperinnölle koituvat vaikutukset tulee arvioida aivan samoin periaattein kuin muutkin vaikutukset.

Keski-Suomen museo katsoo, että vaikutusten arviointia tulee täydentää huomioimalla hankkeen kaikki todelliset vaikutukset suhteessa arkeologisen kulttuuriperinnön kohteisiin.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Keski-Suomen museo katsoo, että tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset tulee huomioida myös rakennettua kulttuurimaisemaa koskevin osin yltäen tarkastelu myös Keski-Suomen maakunnan puolelle. Pihtiputaan kunnan alueella on erityisiä valtakunnallisia erityisarvoja maisema-alueiden osalta, liittyen Pihtiputaan pika-asutusalueiden maisemaperintöön. Kuitenkaan suoria vaikutuksia Keski-Suomen puolella oleviin paikallisiin, maakunnallisiin tai valtakunnallisiin rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin hankkeella ei ole.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossaan 15.05.2023 (200/03.00.02/2023), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Hallakallion tuulivoimaosayleiskaavan YVA-ohjelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Luonnonvarakeskus Luke

Pyydettyinä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

17.7.2025

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) luेतeltuihin riistalajeihin.

Selostuksessa vaikutusten arvioidaan olevan vaihtoehdossa VE1 metsäkanalinnuille kohtalaisia, suurpedoille pieniä kielteisiä ja metsäpeuralle kokonaisuudessaan suuria kielteisiä. Vaihtoehdossa VE2 vaikutukset arvioidaan metsäpeuran kannalta kohtalaisiksi kielteisiksi. Vaihtoehdon VE1 vaikutuksia voidaan selostuksen mukaan lieventää poistamalla tai siirtämällä voimalapaikkoja 24-27.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidintaikaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinta esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkistä kanalintukannoista. Myös soidinta havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistomme, on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta eri lajien osalta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli vaikutukset ja erityisesti useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien voimala-alueiden myötä.

Kuten selostuksessa tuodaan esille, metsäpeuran levinneisyysalueella Naturaalueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi)). Hankealueen läheisyydessä oleva Iso Karsikkonevan Natura-alue on tärkeä metsäpeuraelinympäristö. Luke huomauttaa, että Iso Karsikkonevan lisäksi myös n. 3 km etäisyydelle sijoittuva Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alue kuuluu tähän päivitykseen. Luke näkee puutteena, että ehdoteuissa vaihtoehdoissa (voimaloiden ja niiden sähkönsiirron osalta) n. 5 km etäisyys metsäpeuralle tärkeisiin Natura-alueisiin ei toteudu.

Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

Ympäröivän alueen rakennetut, rakenteilla olevat, luvitetut tai luvitusprosesseissa olevat tuulivoimahankkeet eivät ole yhteisvaikutuksiltaan kokonaiskestävä ratkaisu koko Suomenselän, Suomen ja EU:n alueen metsäpeuran keskeisimmän lisääntymisalueen ja elinympäristön näkökulmasta. Luke huomauttaa, että yhteisvaikutuksia mm. metsäpeuran kannalta on syytä tarkastella laajemmalla alueella, kuin selostuksessa on tehty.

Luke näkee, että erityisesti yhteisvaikutukset nykyisten ja suunniteltujen tuulivoimahankkeiden kanssa saattavat olla merkittäviä myös muun lajiston kuin metsäpeuran osalta. On syytä huomioida myös se, että mikäli elinympäristö muuttuu lajille käyttökelpottomaksi tai se sitä välttää ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa

17.7.2025

kantokyvyn pienenemiseen. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien voimala-alueiden myötä.

Metsäpeuran osalta on syytä huomioida myös se, että mikäli laadukkaita suoerämaita menetetään, niitä ei voida kompensoida. Nykyinen peurakannan kasvu ja elinkyky on siis enimmäkseen Suomenselän kannan varassa. Tämä korostaa kaikkien metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden merkitystä ja niitä ympäröivien soveltuvien alueiden merkitystä metsäpeuran kannalta.

Yhteisvaikutuksia arvioidessa on tärkeää huomioida myös se, että metsäpeurakantaa rajoittaa moni tekijä. Elinympäristövaatimukset ovat korkeat, tilankäyttö laajaa ja Suomessa on lajille sopivia lisääntymiselinympäristöjä vähän. Lähes kaikki laadukkaat suoerämaat on jo asutettu, joten levinneisyyskin on melko suppea ja ydinalueillakin kanta on harva verrattuna esim. hirveen samoilla alueilla. Kaikki nykyiset suoerämaalaitukset ovat tärkeitä sijaittavatpa ne keskellä tai reunalla lajin levinneisyyttä.

Lausunnon tiivistelmä

Hankealueen läheisyydessä oleva Iso Karsikkonevan ja Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueet ovat tärkeitä metsäpeuraelinympäristöjä. Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

Yhteisvaikutuksia arvioidessa on tärkeää huomioida myös se, että metsäpeurakantaa rajoittaa moni tekijä. Elinympäristövaatimukset ovat korkeat, tilankäyttö laajaa ja Suomessa on lajille sopivia lisääntymiselinympäristöjä vähän. Kaikki nykyiset suoerämaalaitukset ovat tärkeitä sijaittavatpa ne keskellä tai reunalla lajin levinneisyyttä. Metsäpeuran osalta on syytä huomioida myös se, että mikäli laadukkaita suoerämaita menetetään, niitä ei voida kompensoida. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaa poiketa tästä selostuksessa annetuista arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja erityisesti useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämiksi. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Hankkeen ympäristössä on useita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota hankkeen yhteisvaikutuksiin muiden uusiutuvan energian hankkeiden kanssa.

Metsähallitus

Metsähallitus lausuu hankkeesta valtion luonnonsuojelualueiden ja suojeluun varattujen kiinteistöjen sekä vastuullaan olevien, uhanalaisten lajien suojelun näkökulmasta.

Metsähallitus on tutustunut Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-selostukseen ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa:

Vaikutukset salassa pidettäviin petolintuihin

Hankealueen läheltä tunnetaan salassa pidettävän petolintulajin reviirejä. Metsähallitus lausuu hankkeen vaikutuksista näihin erillisessä liitteessä (liite 1). Liite toimitetaan viranomaiskäyttöön. Metsähallitus toteaa lisäksi, että alueen petolintureviirien turvaaminen tukee samalla muidenkin alueella esiintyvien, ihmistoimintaa välttelevien lajien säilymistä.

17.7.2025

Vaikutukset Natura-alueisiin

Hankkeen vaikutuksista Iso Karsikkonevan sekä Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Tervanevan Natura 2000 -alueisiin on laadittu osana YVA-menettelyä luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiset Natura-arvioinnit. Metsähallitus lausuu hankkeen Natura-arvioinneista yksityiskohtaisemmin erillisessä lausunnossa, joka toimitetaan yhteysviranomaiselle.

Metsäpeura

Laadukkaan ja häiriöttömän kesäaikaisen metsäpeuran elinympäristön määrä on Suomenselän metsäpeurakannan alueella aktiivisen maankäytön (mm. maa- ja metsätalous, turvetuotanto, tuulivoima, tiestö) takia huomattavasti rajoittunut. Parhaat elinympäristöt sijaitsevat Natura-alueilla ja muilla luonnonsuojelualueilla, joiden pienen määrän ja pienen koon vuoksi metsäpeurat joutuvat metsämaisemaa lajityypilliseen tapaansa laajasti käyttäessään hyödyntämään myös heikompilaatuisia elinympäristöjä. Tällä on vaikutuksia populaation elinkykyyn ja levittäytymismahdollisuuksiin.

Metsähallitus yhtyy Hallakallion hankkeessa tehdyn metsäpeuraselvityksen johtopäätökseen, että hanke saattaa vähentää metsäpeuran esiintyvyyttä ja lisääntymismenestystä alueella häiriö- ja estevaikutusten takia ja myös lisätä metsäpeuran elinympäristöjen pirstoutumista ja vaikuttaa laidunalueiden käytettävyyteen häiriön takia hankealueella ja sen läheisyydessä.

Metsäpeuraselvityksen mukaan hankkeen mahdolliset vaikutukset kohdistuisivat kuitenkin vain pieneen osaan metsäpeurapopulaation koko levinneisyysaluetta. Metsähallitus huomauttaa, että selvityksessä toisaalta todetaan, että metsäpeurakannan elpymistä alueellisesta sukupuutosta Suomessa 1900-luvulla rajoittaa merkittävimmin laajojen, lajille sopivien koskemattomien alueiden häviäminen ja elinympäristöjen rakenteen muuttuminen. Metsähallitus yhtyy selostuksen huomioon, että metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia tulisikin tarkastella edellä mainittu huomioiden. Metsähallitus huomauttaakin, että Hallakallion ympäristössä on useita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita, joista lähimmät ovat Moskuankangas, Uusimo, Leppämäki ja Itämäki. Vaikka ympäristön tuulivoimahankkeiden väliin jää joitain kilometrejä, ovat väliin jääneet alueet jo nyt ihmistoinnin pirstomia ja tulevat pirstoutumaan entisestään tuulivoimahankkeiden sähkönsiirtolinjoilla. Toteutuessaan ne vaikuttaisivat isoon osaan metsäpeurapopulaation levinneisyysaluetta. Tolvasen ym. (2025) mukaan metsäpeuran siirtymäetäisyydet tuulivoimaloista ovat todennäköisesti enemmän kuin viisi kilometriä¹.

Metsäpeuran säilymisen ja kannankehityksen tärkeänä suojelukeinona ovat Natura 2000-alueet. Metsäpeura ei kuulu Iso Karsikkonevan tai Suurisuo Natura-alueiden suojeluperusteisiin, mutta metsäpeuraa on ehdotettu molempien Natura-alueiden suojeluperusteeksi. Maankäytön negatiivisia vaikutuksia tulee pyrkiä ehkäisemään etenkin sellaisilla Natura-alueilla, jotka ovat todennetusti tärkeitä elinympäristöjä metsäpeuralle.

Maastohavainnot, Luonnonvarakeskuksen GPS-pannoittamien metsäpeurojen liikkeet ja metsäpeuran kesäelinympäristömalli osoittavat Ison Karsikkonevan ja Suurisuo lähiympäristöjen olevan laadukasta metsäpeuran kesäaikaista vasonta- ja vasanhoitoajan elinympäristöä, jota laji hyödyntää. Koska laadukkaan metsäpeuran kesäelinympäristön määrä on seudulla rajallinen, korostuu etenkin Ison Karsikkonevan ja sen lähiympäristön merkitys siksi, että se on osa kesäelinympäristöjen jatkumoa Keski-Pohjanmaalta Pohjois-Pohjanmaan parhaille alueille Pyhännän, Siikalatvan ja Kestilän seuduilla.

17.7.2025

Kaikki Hallakallion voimalapaikat sijoittuvat alle viiden kilometrin etäisyydelle Iso Karsikonevan ja Suurisuon ympäristöineen muodostamista metsäpeuralle merkittävistä kesälaidun- ja vasonta-alueista. Vasonta-ajan on todettu olevan herkin vaihe metsäpeuran vuodenkierrossa, sillä voimaloiden turbiinien aiheuttama melu häiritsee vasojen ja vaahtinten yhteydenpitoa, ja näin heikentää kykyä havaita petoja. Tuulivoimarakentamisen vaikutukset ulottuvat kilometrien etäisyydelle voimaloista, jonka vuoksi toiminnallisen elinympäristön määrä vähenee merkittävästi. Metsähallituksen näkemyksen mukaan Hallakallion molemmista hankevaihtoehdoista aiheutuu kielteisiä vaikutuksia metsäpeuralle, mutta vaihtoehdon VE1 vaikutukset ovat kielteisemmät.

Metsähallitus

Yhteysviranomainen on poistanut metsähallituksen lausunnosta maakotkaa koskevan osuuden julkisuuslain perusteella (JulkL 24.1 §)

Pihtiputaan kunta

Hallakallion tuulivoimahanke sijoittuu Pyhäjärven kaupungin eteläosaan rajautuen etelälaidaltaan Pihtiputaan kunnan rajaan. Hankkeen suunnittelussa tulee ottaa huomioon se, etteivät valtioneuvoston asettamat tuulivoiman ulkomelun ohjearvot ylitä Pihtiputaan kunnan alueella olevan asutuksen osalta.

Pihtiputaan kunta edellyttää, että kaikille yli 40dB melualueella sijaitseville kiinteistöille tarjotaan mahdollisuutta maanvuokra- / haittakorvaussopimuksen tekemiseen myös Pihtiputaan kunnan alueella.

Kunta edellyttää myös, ettei valumavesistä tule haittoja Pihtiputaan alueen vesistölle.

Pihtiputaan kunnan pohjoisosassa ja Pyhäjärven alueen eteläosassa on vireillä useita tuulivoimahankkeita. Pihtiputaan kunta pitää YVA-arvioinnissa tärkeänä sitä, että läheisten hankkeiden yhteisvaikutuksia arvioidaan riittävän kattavasti ja laadukkaasti. Yhteisvaikutuksista keskeisimpiä ovat maisemavaikutukset, vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä vaikutukset maakotkaan ja muihin päiväpetolintuihin sekä metsäpeuraan.

Maisemavaikutusten arvioinnissa on huomioitu ympäristöministeriön "Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa"-opas (2024) erityisesti hankkeiden yhteisvaikutuksia arvioitaessa. Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia Pihtiputaan pika-asutusmaisemiin on arvioitu suureksi kielteiseksi. Hankkeiden yhteisvaikutuksista maisemaan / näkymään Saanijärveltä, Elämäjärveltä ja Pyhäjärveltä on todettu, että tuulivoimaloiden keskittymä horisontissa aiheuttaa suuren kielteisen maisemavaikutuksen. Maisemavaikutusten merkittävyys lähivyöhykkeen pienkyliin (Pitäjänmäki, Hiidenkylä, Latvanen, Haaskanperä, Elämäjärvi) arvioidaan suureksi kielteiseksi. Pihtiputaan kunta pitää tärkeänä, että näihin kielteisiin vaikutuksiin haetaan kaikissa hankkeissa lievennyskeinoja.

Leppäkankaan tuulivoimahankkeen ja sen yhteydessä laadittavan neljän hankkeen yhteisen 400 kV sähkösiirtolinjan YVA-selostus oli nähtävillä 30.10.- 27.12.2024. Keski-Suomen ELY-keskus on pyytänyt lisäselvityksiä ja täydennyksiä ympäristövaikutusten arviointeihin sekä hankkeen että yhteisen sähkösiirtolinjan osalta. Tämän vaikutus

17.7.2025

aikatauluun on syytä huomioida myös Hallakallion tuulivoimahankkeessa. Pihtiputaan kunta pitää tärkeänä ja kaikkien osapuolten etuna, että ympäristövaikutusten arviointi ja siihen liittyvät selvitykset laaditaan täydennyspyynnön mukaisesti ja riittävän kattavina ja laadukkaina.

Pihtiputaan vireillä olevat tuulivoimakaavat tulee tarkistaa karttoihin.

Elämäjärven kylän suunnalta tulee laatia havainnollinen kuvasovite tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksista.

Pihtiputaan kunta pitää alueen eteläosaan, Hongonjoen, Palopuron ja Lapinpuron läheisyyteen, sijoittuvien voimaloiden vaikutusta voimakkaan kielteisenä alueen vesivirtaumien, vapaa-ajankäytön ja yhteisvaikutuksiin muiden suunnitteilla olevien tuulivoima-alueiden kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 9.2.2023 ja osayleiskaavan 1. viranomaisneuvotteluun 23.1.2025 sekä antanut lausunnot Pyhäjärven Hallakallion osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja YVA-ohjelmasta 6.4.2023.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisien alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuuden takia kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista, erityisominaisuutta kuvaavista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alerajauksen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan alueidenkäyttölain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

17.7.2025

Hallakallion tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena, mikä on tuotu esiin hankkeen YVA-selostuksessa. YVA-selostuksessa on esitetty mitkä maakuntakaavamerkinnot sijoittuvat hankealueelle ja sen vaikutusalueelle. Sähkönsiirtoreiteille ja niiden vaikutusalueelle ulottuvia maakuntakaavamerkintöjä ei ole esitetty. Vaikutusten arviointi hankealueelle ja sen vaikutusalueelle osoitettujen maakuntakaavojen merkintöjen ja määräysten osalta kuitenkin puuttuu. Hallakallion kaavaehdotusta laadittaessa on arvioitava hankkeen vaikutukset lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa osoitettuihin merkintöihin ja niiden määräyksiin, ja arvioitava hankkeen suhdetta näihin.

Hankkeen suhde vireillä olevaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Merkittävänä teemoina Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetyt perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), kehittämisperiaatemerkinä kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt hyväksymisvaiheeseen. Toinen julkinen ehdotus oli nähtävillä 17.2.-21.3.2025. Maakuntahallitus käsitteli energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymisaineistoa kokouksessaan 5.5.2025 (§ 59) ja esittää maakuntavaltuustolle Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymistä kokouksessaan 27.5.2025.

Seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen määritelmä (10 tai useampia tuulivoimaloita) päätettiin pitää samana kuin lainvoimaisissa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa viranomaisehdotusvaiheen jälkeen. Luonnos- ja viranomaisehdotusvaiheissa seudullisesti merkittäväksi tuulivoimaloiden alueeksi maa-alueilla (tv-1) määriteltiin vähintään 7 voimaa.

Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa koskevat tiedot ja vaikutusten arviointi perustuvat ensimmäisen julkisen ehdotuksen (MKH 17.9.2024) tilanteeseen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisuun on tämän jälkeen tullut muutoksia, minkä vuoksi vaikutusten arviointi suhteessa vaihemaakuntakaavaan ei ole enää ajantasainen. Hankkeen suhdetta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan aluetta koskeviin merkintöihin ja tuulivoimarakentamisen yleisiin suunnittelumääräyksiin on arvioitu suppeasti. Vaikutusten arviointia on täydennettävä ja tarkennettava hankkeen ehdotusvaiheessa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa (MKH 5.5.2025) Hallakallion alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 528, Palokangas. Aluerajausta pienennettiin toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen (MKH 10.2.2025) länsi- ja luoteisosasta Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva ja Iso Karsikkonevan Natura 2000 -alueille kohdistuvien riskien vähentämiseksi. Etäisyyden kasvattaminen Natura-alueisiin lieventää myös maakotkaan ja metsäpeuraan kohdistuvia riskejä. Hallakallion tuulivoimahankkeen vaihtoehdon VE1 mukaista voimalasijoittelua ei kokonaisuudessaan voida pitää energia- ja

17.7.2025

ilmastovaihemaaakuntakaavan mukaisena, sillä 27 voimalasta noin 20 sijoittuu tuulivoimaloiden alueelle tv-1 528. Vaihtoehtoon VE2 tarkasteltavista 23 voimaloista suurin osa sijoittuu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle tv-1 528. Pohjois-Pohjanmaan liitto pystyy muodostamaan näkökannan hankkeen suhteesta tuulivoimaloiden alueeseen tv-1 528 Hallakallion tuulivoimapuiston kaavaehdotusvaiheessa sen jälkeen, kun kaavaehdotuksessa on arvioitu hankkeen suhdetta maakuntakaavassa osoitettuihin merkintöihin ja määräyksiin sekä tuulivoimarakentamisen yleisiin suunnittelumääräyksiin.

Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ensimmäisessä ja toisessa julkisessa ehdotuksessa täsmennettiin useiden kaavamerkintöjen selityksiä ja suunnittelumääräyksiä. Myös tuulivoimarakentamisen yleinen suunnittelumääräys on uudistettu. Hallakallion tuulivoimapuiston kaavaehdotuksessa on huomioitava nämä muuttuneet ja uudet merkinnät ja määräykset, ja arvioitava hankkeen suhdetta näihin.

Maakuntakaavan tv-alueen rajaukseen liittyvät tekijät ja maakuntakaavoituksen aikana laaditut selvitykset (erityisesti maakotka-, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevat selvitykset) ja niissä esitetyt tuulivoima-alueen toteutumisen lievennyksesitykset tulee huomioida Hallakallion tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa ja osayleiskaavan ehdotusta laadittaessa.

Maakuntakaava-aineisto kohdekuvaauksineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Hankkeessa suunnitellaan voimajohdon rakentamista Pysäysperän sähköasemalle tai yhteisjohtoa alueen eteläosassa kulkeviin yhteisjohtovaihtoehtoihin lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Vaihtoehtot olisivat alustavasti joko Fingridin Metsälinja 2 -varteen rakennettava Kinnulan uusi sähköasema tai Murtooperän suunniteltu sähköasema Pyhäjärvellä. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että sähkönsiirtoa suunnitellaan yhteistyössä lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, jolloin useamman hankkeen voimalinjat voitaisiin yhdistää samaan johtokäytävään ja mieluiten vielä yhteispylväisiin haitallisten vaikutusten minimoimiseksi.

Hallakallion tuulivoimahankkeen Pysäysperälle suuntautuvien 31-34 kilometrin mittaisen sähkönsiirtoreittien vaihtoehtoiset linjaukset sijoittuvat uuteen maastokäytävään ja useassa kohdin herkille alueille tai niiden välittömään läheisyyteen. Sähkönsiirtoreitti on linjattu kulkemaan kahden maakotkareviirin poikki, Iso Karsikkonevan Natura-alueen lähivaikutusalueelle, Pitkäkankaan pohjavesialueen poikki, ja puolustusvoimien suojavyöhykkeelle puolustusvoimien alueen vierestä. Sähkönsiirtoreitin varrelle sijoittuu myös metsäpeuran elinympäristöjä. Pohjois-Pohjanmaan liitto yhtyy YVA-selostuksen arvioinnin näkemykseen, jonka mukaan yli 30 kilometrin mittainen uuteen maastokäytävään sijoittuva, useiden herkkien alueiden poikki linjattu 400 kV:n voimajohto aiheuttaa paikoin suuria haitallisia vaikutuksia maakotkaan, Iso Karsikkonevan Natura-alueeseen ja metsäpeuraan.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että Hallakallion YVA-selostusvaiheessa mukaan on tullut vaihtoehto SVE3, jossa sähkönsiirtoa suunnitellaan yhteistyössä alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa suunniteltava yhteinen voimajohto vähentäisi

POPELY/3309/2022

17.7.2025

ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-alueiden riskiselvityksessä. Selvityksien mukaan hankkeella on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia lähialueen maakotkareviireihin.

Hankealue sijoittuu kolmelle maakotkareviirille, ja hankkeen sähkönsiirtoreitit sijoittuvat lisäksi kahdelle maakotkareviirille. Hallakallion hankkeessa on laadittu tarkempi vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu selvitys maakotkaan kohdistuvista vaikutuksista Metsähallituksen elinympäristömallinnusta hyödyntäen. Maakotkaa on myös tarkkailtu kattavasti useana vuotena.

Selvityksen mukaan Hallakallion tuulivoimahankkeen aiheuttamat vaikutukset maakotkaan arvioidaan suureksi kielteiseksi vaihtoehdossa VE1 hankkeen voimaloista aiheutuvan törmäysvaikutuksen vuoksi. Vaihtoehdossa VE2 törmäysriski on arvioitu merkittävydeltään kohtalaiseksi. Arvioinnissa on lisäksi tunnistettu, että hankkeen myötä lajiin kohdistuu este- ja häirintävaikutuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa on varmistuttava, ettei merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakotkareviireihin synny.

Vaikutukset Natura-alueisiin ja metsäpeuraan

Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä on huomioitu Luonnonvarakeskuksen ja Metsähallituksen yhteistyönä vuonna 2023 valmistunut Natura-alueita koskevan päivituksen tulos, jossa metsäpeuraa on ehdotettu suojeluperusteeksi 26:lle Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa sijaitsevalle Natura-alueelle. Ehdotettujen metsäpeurasuojeluperusteisten Natura-alueiden tihentymiä sijaitsee erityisesti metsäpeuran vaellusreitit varrella Keski-Pohjanmaalta Oulujärven länsipuolelta pohjoispuolelle, poronhoitoalueen rajalle ulottuvalla lounaiskoilliseen suuntautuvalla vyöhykkeellä. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-selvityksen mukaan riskejä tuulivoimala-alueista kohdistuu myös moniin näistä Natura-alueista, joiden suojeluperusteeksi metsäpeura on esitetty lisättävän. Useiden Natura-alueiden lähivaikutusalueelle kohdistuu jo nyt riskejä luvitetuista ja toiminnassa olevista lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen mukaisista tuulivoimaloiden alueista. Hallakallion tuulivoimahankkeen lounaispuolella sijaitseva Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva ja luoteispuolella sijaitseva Iso Karsikkoneva ja pohjoispuolella sijaitseva Tervaneva-Sivakkaneva-Pitkäkangas ovat Natura-alueita, joihin metsäpeuraa on ehdotettu suojeluperusteeksi.

YVA-selostuksen mukaan Hallakallion hankealueelle ja läheisyyteen sijoittuu metsäpeuran kesäelinympäristöjä ja alue on myös osa metsäpeuran vaellusreittiä. Hallakallion hankkeen vaikutusten arvioinnissa metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vaihtoehdon VE1 osalta suuriksi. Merkittävimmät vaikutukset YVA-selostuksen mukaan kohdistuvat läheiseen Iso Karsikkonevan Natura-alueeseen.

Hallakallion tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa on huomioitava viimeisin metsäpeuraa koskeva selvitystieto ja varmistettava metsäpeuran tärkeiden esiintymis- ja vasomisalueiden, kesä- ja talvilaidunten välisen vaellusreitit ja Natura-alueiden välisten yhteyksien säilyminen riittävänä, huomioiden yhteisvaikutukset muiden tuulivoima-alueiden kanssa.

Vaikutukset ekologiseen verkostoon

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeää. Pohjois-Pohjanmaan liiton toukokuussa 2024 valmistuneessa Natura-alueita koskevassa riskiselvityksessä täydennettiin ja määriteltiin

17.7.2025

Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologinen verkoston rajausta ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Tämä ekologinen verkosto esitetään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihtelu- ja ympäristöselostuksen liitekartalla 1 (Tuulivoima, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto). Valmistunut selvitys on tarkentanut TUULI-hankkeen viheralue- ja ekosysteemipalveluselvityksessä määriteltyjä ekologisia yhteyksiä, ja korvannut ne. Selvitys löytyy maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/#naturariskit>.

Hallakallion tuulivoimapuiston YVA-selostuksessa ei ole arvioitu hankkeen vaikutuksia uusimpaan määriteltyyn Pohjois-Pohjanmaan ekologiseen verkostoon. Jatkosuunnittelussa kaavaehdotusta valmisteltaessa on huomioitava Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys sekä arvioitava Hallakallion hankealueen vaikutukset ekologiseen verkostoon ja sitä koskeviin suunnittelumääräyksiin.

Hallakallion hankealue sijoittuu ekologisen verkoston varteeseen, joka yhdistää ydinalueita 2, 3 ja 4. Ydinalueet on tunnistettu mm. metsäpeuran ja maakotkan laajaksi yhtenäiseksi elinalueeksi ja metsäpeuran tärkeäksi vaellusyhteydeksi. Näillä alueilla heikentymisen riskiä kasvattavat useat luvitetut ja vireillä olevat tuulivoima-alueet. Tarkemmassa hankesuunnittelussa on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen. Hankesuunnittelussa on varmistuttava vaikutusarvioinnin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen.

Yhteisvaikutukset

Pohjois-Pohjanmaan liiton arvion mukaan hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat yhteisvaikutuksiin lähialueen suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden kanssa. Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa yhteisvaikutuksia on arvioitu noin 12 kilometrin säteellä Hallakallion hankealueesta. Hallakallion hankealueen länsipuolella noin kolmen kilometrin päässä sijaitsee vireillä olevat Moskuankankaan tuulivoimahanke ja etelä-lounaispuolella noin neljän kilometrin päässä Pihtiputaan Uusimon tuulivoimahanke. Kaakon suunnassa sijaitsevat noin neljän kilometrin päässä Pihtiputaan Leppäkankaan tuulivoimahanke ja yhdeksän kilometrin päässä.

Pyhäjärven Leppämäen tuulivoimahanke. Pohjoisen ja koillisen suunnassa lähimmillään noin 7 kilometrin päässä sijaitsee Pyhäjärven Itämaen tuulivoimahanke.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on kiinnitetty erityistä huomiota laajimmalle ulottuviin vaikutuksiin, kuten maisema- ja linnustovaikutuksiin. YVA-selostuksen mukaan hankkeen merkittävimmät yhteisvaikutukset (suuret tai erittäin suuret haitalliset vaikutukset) kohdistuvat maakotkaan, maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, virkistyskäyttöön ja metsästykseseen. Pohjois-Pohjanmaan liitto yhtyy arviointiin ja nostaa näkemyksensä esiin myös metsäpeuraan ja ekologiseen verkostoon kohdistuvat yhteisvaikutukset, jotka voivat muodostua suuriksi, mikäli alueen tuulivoimahankkeet rakentuvat täysimääräisinä maakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle.

Kaavaehdotusvaiheessa on kiinnitettävä erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin ja varmistuttava, ettei suuria haitallisia yhteisvaikutuksia muodostu. Haitallisten

17.7.2025

vaikutusten lieventämisestä on jokaisella hankkeella vastuu, mikä edellyttää yhteistyötä hanketoimijoiden kesken.

Raportointi

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää selkeästä raportista ja vaikutusten arvioinnista sekä havainnollisista kartoista.

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Suunnittelualueella on toteutettu arkeologinen inventointi maastokaudella 2023 (*Pyhäjärvi Haapajärvi 2023, Hallakallion tuulivoimapuiston sekä ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen Hallakallio-Pysäysperä arkeologinen inventointi / Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu*). Inventoinnin jälkeen suunnittelualueelta tunnetaan 16 muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännettä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta. Sähkönsiirtoreiteiltä tunnetaan seitsemän kiinteää muinaisjäännettä ja yksi muu kulttuuriperintökohde. Kohteet käyvät ilmi YVA-selostuksen taulukosta 20-1. Kohteet on myös esitetty kartalla YVA-selostuksen kuvassa 20-2. Kohteista kolme sijaitsee Pihtiputaan kunnassa, jonka alueellisena vastuumuseona toimii Keski-Suomen museo.

Taulukkoon 20-1 tulee lisätä kohteelle *Kaustinhauta* muinaisjäännettönnus 1000051040. Lisäksi taulukon kohteen *Pajulamminneva koillinen* nimi tulee muuttaa muinaisjäännesrekisterin mukaiseksi *Pajulamminneva*. Taulukossa 20-2 kohde *Koivujuuri-Kansalo* tulee muuttaa muotoon *Koivujuurikansalo*.

YVA-selostuksen mukaan vaikutuksia on arvioitu noin 200 metrin etäisyydeltä voimajohtolinjan keskiosaan. Vaikutuksia on kuitenkin arvioitu myös kohteeseen *Kivikangas*, vaikka se sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä voimajohtolinjasta. Arvioinnin ulkopuolelle on jätetty alle 200 metrin etäisyydellä voimajohtolinjasta sijaitseva kohde *Hoikanneva* (1000049875).

YVA-selostuksessa on arvioitu hyvin hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön niin hankealueen kuin sähkönsiirron osalta. Kuten selostuksessa on mainittu, tulee kaiken muuttuvan maankäytön ja väliaikaisten toimintojen läheisyydessä sijaitsevat kohteet huomioida huolellisesti jatkosuunnittelun aikana. Kohteet tulee myös merkitä maastoon ennen rakennustöiden aloittamista, ettei niitä vahingoiteta. Museo suosittelee, että kohteiden merkitseminen maastoon tapahtuisi jo hanketta varten tehtävien metsänhakkuiden yhteydessä jättämällä muinaisjäännettönnösten ympärille pitempiä kantoja. Tällä tavoin maastoon merkitseminen olisi pitkäikäisempää ja helpompaa, kuin esimerkiksi nauhoitettavien keppien pystyttäminen avohakatulle alueelle.

YVA-selostuksen luvuissa 20.7 ja 32.11.7 on tuotu esille arvioinnin epävarmuustekijöitä. Niiden lisäksi on huomattava, että kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet eivät välttämättä ole inventoinnista huolimatta tiedossa: inventoinnissa on voinut jäädä havaitsematta kohteita, sillä kaikilla arkeologisilla kohteilla ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita, ja hankealuetta ja linjoja on inventoitu ainoastaan potentiaalisilta kohdilta. Esimerkiksi ei voida sulkea kokonaan pois mahdollisuutta, etteikö esimerkiksi soissa voisi olla sellaisia rakenteita tai löytöjä, jotka kuuluvat arkeologiseen perintöön ja ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännettönnöksiä tai muinaisesineitä, mutta joita inventoinneissa ei ole mahdollista havaita. Tämän vuoksi Museo muistuttaa, että muinaisjäännettönnöt ovat Muinaismuistolain 1§:n mukaisesti rauhoitettuja ilman erillistä

17.7.2025

suojelupäätöstä heti löytyessään. Jos maata kaivettaessa tai muuta tehtäessä tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on muinaismuistolain 14§:n mukaan työ muinaisjäänöksen kohdalta heti keskeytettävä ja asiasta ilmoitettava viipymättä alueellisen vastuumuseon tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten.

YVA-selostuksen luvussa 38.21 käsitellään asianmukaisesti muinaismuistolain mukaista kajoamislupaa. Hankesuunnittelussa lähtökohtana tulee olla arkeologisen kulttuuriperinnön säilyttäminen niin, ettei muinaisjäänösalueelle kohdisteta maankäyttöä. Mikäli päällekkäisyyttä ei ratkaista jatkosuunnittelussa, tulee kaavoituksen yhteydessä pitää muinaismuistolain 13§:n mukainen neuvottelu. Neuvottelussa käydään läpi, onko hanke johtamassa muinaisjäänökseen kajoamiseen ja mikäli on, millä edellytyksin kajoaminen muinaisjäänökseen on mahdollista. Neuvottelun lopputulos tulee kirjata kaava-asiakirjoihin.

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole muuta huomautettavaa Hallakallion YVA-selostuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

Hallakallion tuulivoimahankkeen todennäköisesti merkittävimmät vaikutukset on arvioitu kohdistuvan mm. maisema-arvoihin. Vaikutusten merkittävyyttä on arvioitu YVA-selostuksessa neliportaisella asteikolla: vähäinen, kohtalainen, suuri ja erittäin suuri. Maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyen vaikutuksen merkittävyys on kokonaisuudessaan arvioitu enintään suureksi kielteiseksi. Suuri kielteinen vaikutus muodostuu Pohjois-Pohjanmaan puolella maakunnallisesti arvokkaalle Pyhäjärven kulttuurimaisema-alueelle, joka sijaitsee lähimmillään noin 2 km etäisyydellä hankealueesta.

Lähivaikutusalueella maisemavaikutus asuin ympäristöjen näkökulmasta on enintään suuri kielteinen. Vaikutuskohteista kielteisimpiä vaikutuksia muodostuu aivan lähimpään asutukseen muun muassa Hiidenkylässä ja Pitäjämäellä ja loma-asutukseen esimerkiksi Selkäinjärvellä, Elämänjärvellä ja Pyhäjärven läntisimmillä rannoilla. Voimaloiden hallitsevuus maisemassa pienenee etäisyyden kasvaessa. Väli- ja kaukovaikutusalueella maisemavaikutus asuin ympäristöjen suhteen arvioidaan olevan enintään kohtalainen kielteinen. Virkistysreittien ja -paikkojen näkökulmasta maisemavaikutus arvioidaan enintään kohtalaiseksi kielteiseksi.

Merkittävien maisemavaikutusten vuoksi Oulun museo- ja tiedekeskus katsoo, että lieventämistoimenpiteenä alueen laajuus tulisi supistaa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maankäytön suunnittelun 1. ehdotuksen mukaiseksi. Museolla ei ole muuta huomautettavaa Hallakallion tuulivoimalahankkeen YVA-selostuksesta kulttuuriympäristön ja maisema-alueiden osalta.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on esittänyt Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle lausuntopyynnön Eolus Energy Oy:n Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta. Pyhäjärven kaupungin Hallakallion alueelle suunnitellaan yhteensä enintään 27 uuden kokonaiskorkeudeltaan enintään 310 m tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden yksikköteho on 7-10 MW. Hankealue sijaitsee noin 17 km lounaaseen Pyhäjärven keskustasta. Sähkönsiirrolle tutkitaan kolmea eri reittiä.

17.7.2025

Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjoihin ja toteaa, ettei hankkeen YVA-ohjelmasta annettuun lausuntoon ole lisättävää.

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

Suomen Erillisverkot Oy

Viitaten lausuntopyyntöönne 19.3.2025 koskien Pyhäjärvellä sijaitsevan Hallakallion tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmää. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry

Toteutusvaihtoehdot

Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä ei edelleenkään ole suurta eroa, vaikka asiaa oli jo YVA-ohjelmavaiheessa kritisoitu useamman lausujan toimesta. Uutta tietoa on vanhan tiestön parantamisen ohella suunnitella runsaasti, vielä enemmän vaihtoehdossa VE1. Vähemmän vaikutuksia aiheuttava ja aidosti erilainen hankevaihtoehto olisi ollut paikallaan. Vähintään voimaloiden sijoituspaikkoja tulee vielä tarkastella kriittisesti. Nämme vaihtoehdon VE2 parempana kuin VE1, koska siinä voimaloita ei tule aivan niin lähelle Iso Karsikkonevaa.

Ekologinen yhteys

Hanke sijoittuu TUULI-hankkeessa määritellylle ekologiselle yhteydelle 2) Haapajärvi – Litokaira.

Yhteys sijoittuu koko maakunnan alueelle etelä-pohjoissuuntaisesti ja se saa alkunsa Keski-Suomen maakunnan rajalta päättyen Lapin maakunnan rajalle Litokairassa. Yhteys toimii metsäpeuran liikkumisyhteytenä lajin esiintymisalueen eteläosista Olvasuolle ja yhdistää toisiinsa maakunnan merkittävimpiin Natura-alueisiin kuuluvat Veneveä – Pelson, Rokuan ja Litokairan toisiinsa. Yhteys myös sitoo toisiinsa Vaalan ja Litokairan väliin jäävät laajat ja yhtenäiset aapasuoalueet. Yhteys noudattaa eteläosassaan hirvieläinten vakiintuneita tienylityspaikkoja.

YVA-selostuksen Kohdassa 33.2. esitetty ekologisten yhteyksien huomiointi ei vakuuta. Viheryhteyksiä todetaan pirstoutuvan myös yhteisvaikutuksena metsätalouden kanssa.

Hydrologiset vaikutukset

Hankkeella todetaan olevan merkittäviä vaikutuksia joihinkin pintavesiin, esimerkiksi Vattupuroon, jonka päälle voimalan 22 nostoalue sijoittuu. Tämä voimala tulee joko poistaa suunnitelmasta tai sijoittaa se uudelleen sitä niin, ettei haitallisia vesistövaikutuksia purolle tai sen alapuolisille vesistöille synny. Kyseenalaiseksi jää myös hankkeen aiheuttama Elämäjärveen kohdistuvan kuormituksen suuruus. Järven tyydyttävän vedenlaadun ei soisi enää heikentyvän.

Metsäpeura

Metsäpeura levittäytyy pohjoiseen Suomenselän alueelta Pyhäjärven länsipuolelta ja muun muassa Hallakallion hankealueen kautta. Hankealueen kautta kulkeva ekologinen yhteys on lajille merkittävä. Seudulle tiheään suunnitelujen tuulivoimahankkeiden yhteishaitta tulee olemaan metsäpeurallekin merkittävä.

17.7.2025

Iso Karsikkonevan Natura-alueen suojeluperusteeksi luontotyyppien lisäksi on ehdotettu metsäpeuraa, eli VE1 ei siltäkään osin ole kannatettava, koska sillä olisi enemmän merkittäviä kielteisiä vaikutuksia metsäpeuralle.

On hyvä, että hankkeessa tehtiin erillinen metsäpeuraselvitys. Siinä todettiin hankealueella olevan pienialaisesti metsäpeuralle sopivia vasomis- ja kesälaidunnusalueita. Alueiden kuitattiin kuitenkin olevan liian pieniä, jotta niillä olisi merkitystä. Herää kysymys, eikö nämäkin alueet tulisi säästää, kun lukuisten hankkeiden tilkkutäkillä heikennetään ekologistia yhteyksiä ja metsäpeuran tämänhetkisiä sekä potentiaalisia elinalueita.

Kompensaatio

Uusiutuvan energian hankkeiden olisi nykypäivänä syytä korvata aiheuttamansa luontokato ennallistamalla vastaavan tyyppistä ja kokoista aluetta mahdollisimman lähellä hankealuetta. Ensisijaista kuitenkin on luontovaikutusten minimointi itse hankealueella sekä sen ympäristössä. Tässä hankkeessa se ei YVA-selvityksen mukaisilla toimilla toteudu.

Säteilyturvakeskus STUK

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-selostukseen (POPELY/3309/2022).

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole tuulivoimahankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Mielipiteet

Mielipide 1

Lapinpuron luonnontilaisuutta ei saa vaarantaa tuulivoimarakentamisella.

YVA-selostuksessa toimenpiteiden vaikutuksesta pintavesiin on maininta, että Lapinpuron alueen maaperä olisi hienoainesmoreenia ja karkeaa hietaa ja näin ollen orgaanisen kuormituksen määrä jäisi verrattaen vähäiseksi. Puron lähialueella on kuitenkin havaittavissa useissa kohtaa kuinka pieni kaivettu oja on syöpinnyt useiden metrien levyisiksi ja syvyisiksi "kanjoneiksi". Lähialueella tehdyn kunnostusojitusten yhteydessä lietealtaan ovat täyttyneet hetkessä kiintoaineksesta ja liettyminen on jatkunut pitkään ojituksen jälkeen. Kokemusten mukaan alueen maaperä on siis todella hienojakoista ja erittäin altis eroosiolle. Tämä tulisi huomioda niin voimaloiden sijoittamisessa kuin kaikissa muissakin kaivutöissä puron lähialueella.

Selvityksen mukaan Kuvio 17, lehtokorven ja ruohokorven ympäröimä puro, sijoittuu 55 metrin etäisyydelle kunnostettavasta tiestä. Maastossa tämä luonnontilainen puro sijaitsee molemmin puolin kyseistä tietä, etäisyyden tiehen ollessa 0 metriä.

Selostuksen liitteenä (Liite 3) olevan kasvillisuusselvityksen mukaan Viinakallion metsä-autotieltä kaakkoon aina selvitysalueen rajalle asti Lapinpuro virtaa luonnontilaisena ja

POPELY/3309/2022

17.7.2025

meanderoivana. Maastossa puro on samalla tavalla luonnontilainen jonkin matkaa myös metsätieltä luoteeseen.

Kasvillisuusselvityksen mukaan kuvio 17 on metsälain 10 §:n mukainen pienveden välitön lähiympäristö ja puro on vesilain 11 §:n mukainen. Lisäksi lehto- ja ruohokorvet sekä purot on arvioitu Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisiksi (EN) elinympäristöiksi. Kohde on luonnontilainen ja edustava. Kuviolle tulisi tehdä metsälain 10 §:n mukainen rajausta. Puusto sekä pienilmasto ja vesitalous tulisi säilyttää. Tosiasiallisesti kohteelle haettiin ympäristötukea v. 2022 perusteena metsälain 10 §:n mukainen pienveden välitön lähiympäristö ja silloin Metsäkeskuksen tarkastajan tekemän maastotarkastuksen mukaan kohde ei täyttänyt Metsälain 10 §:n kriteerejä. Kyseiselle puronvarsikohteelle myönnettiin Metsäkeskuksen toimesta ympäristötuki v. 2022 sillä perusteella, että kohde on Metso-I luokan monimuotoisuudella arvokas kangasmetsä.

Mielipide 2

TOIVOISIN ETTÄ ELY-KESKUS OTTAISI HUOMIOON ERITYISEN TARKASTI ELÄIMILLE, LUONNOLLE JA IHMISILLE

TULEVAT HAITAT.

ELÄIMILLE AIHEUTUVAT HAITAT ON HUONOSTI HUOMIOITU HANKKEISSA, TUTKIMUSTIEDOT ON RISTIRIITASIA

KUKA ON TEHNYT SELVITYKSEN, MISSÄ MAASSA ON SELVITYS TEHTY. NIITÄ KUN LUKEE TULEE MIELEEN

HUONOSTI LAADITTU VÄITÖSKIRJA. LAINAUKSIA ON TEHTY SIELTÄ TÄÄLTÄ JA JOS EI RIITÄ NI LISÄTÄÄN VIELÄ

MUUTAMA LAINAUS. MIELEEN TULEE SANONTA KENEN LEIPÄÄ SYÖT SEN LAULUJA LAULAT.

LUONNOLLE AIHEUTUVAT HAITAT ON ERITTÄIN VAIKEA ARVIOIDA MITÄ NE TULEE TEKEMÄÄN NYT JA VUOSIEN

PÄÄSTÄ. UUSIEN SÄHKÖLINJOJEN, TEIDEN, MAANOTTOPAIKKOJEN JA MYLLYNPOHJEN AIHEUTTAMA

LUONTOKATO. MITÄ NE TULEE AIHEUTTAMAAN POHJAVESILLE JA VESISTÖILLE. TULIPALON SATTUESSA

POHJAVESIIN JA VESISTÖILLE SAATTAÄ SYNTYÄ VALUMIA, MYLLYT ON SIOJITETTU SYVÄNMAA ALUEILLE JOISSA

SAMMUTUSVEDEN SAANTI ON VAIKEAA METSÄÄ SAATTAÄ PALAA ISOJA ALOJA.

IHMISILLE AIHEUTUVAT HAITAT NÄKYMÄ, MELU, KIINTEISTÖJEN ARVON PUDOTUS, SÄHKÖN JA

SIIRTOKORVAUKSIEN HINNAT NOUSEVAT.

SÄHKÖNSIIRTOHINNAT NOUSEVAT VERKKOJEN KEHITTÄMISEN TAKIA JA NE MAKSATETAAN MEILLÄ SÄHKÖN

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

17.7.2025

KULUTTAJILLA EI TUULIYHTIÖILLÄ.MAASEUDUILLA ASUVAT IHMISET JA YRITYKSET JOUTUVAT ERIARVOSEEN

ASEMAAN KUSTANNUKSET NOUSEVAT JA MEIDÄN ELÄMINEN TÄÄLLÄ TEHDÄÄN VAIKEAMMAKSI.

TOIVOISIN ETTÄ OTTAISITTE HUOMIOON NÄMÄ ASIAT ETTEI ELÄIMIEN,LUONNON JA IHMISTEN ELINALUEIDEN

PILAAMINEN MENE EDELLE KAUPUNKIEN VIHREÄN SIIRTYMÄN EDISTÄMISEKSI JA ENNEN KAIKKEA ULKOMAISTEN YHTIÖITTEN HYVÄKSI.

Mielipide 3

Hallakallion tuulivoimala alue.

Vaihtoehto 1 ja vaihtoehto 2 ei ole merkittävää merkitystä maisemanäkymän kanssa.

Tiestöön tulee todella suuret vaikutukset. Eli tiestöä joudutaan jo ennen kuljetuksia korjaamaan ja kuljetusten jälkeen. Veronmaksajana kiinnostaa kuka maksaa nämä korjaukset. En löytänyt siitä tietoa kun yritin etsiä. Esimerkiksi metsätiet yleensä puunostajat kunnostavat jos tulee korjattavaa.

Maisemakuvat. Alueille on suunnitteilla lukuisia tuulivoima alueita. Kuvissa ei näkynyt yhteisvaikutusta. Muurasjärvi on perinnekulttuurimaisema. Siellä olisi ollut hyvä ottaa pelloilta kuvat missä tuulivoimalat korostuvat vielä enemmän. Yökuvista ei näkynyt punaisia valoja lainkaan. Pihtiputaan Alvajärven kokkomäen päällä on näköalapaikka, sieltä olisi joskus suotavaa saada maisemakuvia. Sinne näkyy jo hyvin muutaman alueen tuulivoimaloita. Joskus olisi mielenkiintoista nähdä miltä nämä maisemakuvat näytävät suunnitteluvaiheessa ja toteutuneessa vaiheessa. Yleensä maisema näyttää oikeasti pahemmalta mitä havainnekuvat kertovat.

Pitkänkankaan pohjavesialue on liian lähellä. Sen tuhoutuminen vaikuttaa Luonnon mekanisme ei tiedetä tarkkaan. Pohjavesi on suunnaton rikkaus Suomessa ja sitä ei suojella tarpeeksi. Elämäjärven suuntaan on valumavesistä iso riski. Suunniteltu sähköasema on kohtuu lähellä Elämäjärveä- Onko kaikki varotoimenpiteet riittäviä ettei tule ongelmia? Samoin sähköasema on lähellä Palojärveä. Toisaalta itse kritisoin juuri tällaisten sähköasemien kertomista netissä maailmantilanteen vuoksi. Sähköasemat ovat varmaan ensimmäinen ns vierailukohde jos naapurimaa tulee tekemään vierailuja tänne. (ehkä jo ylireagointia vaan nykyään ei voi olla varma mistään)

Tuulivoimala numero 13 on todella lähellä luonnonsuojelualuetta. Jo pelkät kaivaukset saattavat tehdä muutoksia luonnonsuojelualueen luonnon monimuotoisuudelle. Samoin alueelta löytyi suojeltavia kohteita muita mihin esimerkiksi uutta tiestöä on tulossa lähelle. Uusi tiestö merkitsee veden virtauksen muutosta eli se vaikuttaa kohteisiin. Kuvio 33 on luonnonkaltaisessa tilassa. Luonnonkaltaiset tilat ovat harvinaisia nykyaikana. Samoin kuviolle 29 on tulossa liian lähelle tuulivoimalan nostoalue. Alueella 17 on lehtokorven ja ruohokorven ympäröimä puro. Siinä lähellä olevaa tietä kunnostetaan ja se saattaa kuivattaa kyseistä aluetta.

Linnustosta voisi kertoa, että alueen kautta kulkee suuret muuttoparvet Birdlifen karttojen mukaan. Tuossa havaintosektori suunta Elämäjärven suuntaan oli heikko. Elämäjärven kautta kulkee isot määrät muuttolintuja. Toisekseen mielestäni muuttolintuja pitäisi seurata parina vuonna peräkkäin tulisi realistisempi kuva muutoista. Kevät

POPELY/3309/2022

17.7.2025

muutossa oli melkein kahden viikon tauko toukokuun alussa. 3.5 -14.5 välissä ei ollut seurantaa. Itse olen oppinut juuri toukokuun alusta lähtien odottamaan lintuja.

Syysmuutossa oli myös havaittavissa liki kahden viikon tauko seurannassa. 8.10-18.10 välissä ei ollut seurantaa. Samoin tässä olisi syytä olla kahden vuoden seuranta.

Eläinselvityksistä huomioin ettei karhusta ollut lumijälkiselvityksessä havaintoja. Jotenkin tämä tuntui hassulta, käsittääkseni karhut ovat talviunella lumien aikaan. Hankealueella on metsäpeuroja. Samoin alueella liikkuu maakotkia.

Tuulivoimafirmat puhuvat kuinka voi edelleen jatkaa metsässä harrastuksia. Mutta kumminkin nykyään on ruvennut ilmaantumaan varoituskylttejä, että pitää varoa tuulivoimaloista tippuvia jäitä, yms. Sehän rajoittaa aika paljonkin metsässä kulkemista.

Mielipide 4

Pyytäisin tarkastelemaan Hallakallion tuulivoimahanketta kriittisesti seuraavat seikat huomioiden:

- korvaako hanketoimija tuuliteollisuusalueesta tulevia korvauksia haittaperusteisesti niille, joille haittoja

aiheutuu?

-miksi vaihtoehtoiset toteutusvaihtoehdot ovat niin lähellä toisiaan? Ainut hyväksyttävissä oleva malli hanketta

ei toteuteta

- mitä maakuntakaava hankealueesta toteaa, miten se on huomioitu eri vaihtoehtoja pohtiessa?

-millainen sosiaalinen hyväksyttävyys tuulivoimateollisuudelle on hankealueen lähialueella?

-mitä peruuttamattomia alueenkäyttö mahdollisuuksia hanke toteutuessaan sulkee ulos?

-onko maisemamallinnukset ja melumallinnukset tehty asianmukaisesti ja myös ympäröivät lukuisat

hankealueet huomioiden?

- miten eri eläimet ja niiden elinympäristöjen säilyminen on huomioitu ja onko tarkastelua tehty

eläinsuojelulakia peilaten?

- onko kuntarajalle jätetty riittävä suojavyöhyke, ettei kaavoituksella kaavoiteta samalla myös toisen

paikkakunnan alueenkäyttöä

- miten huoidaan maaperän värähtely ja sen seuraukset

POPELY/3309/2022

17.7.2025

- miten hankealueen valumavedet ja tuulivoimateollisuuden niiden välityksellä vesistöille aiheuttamat haitat on

huomioitu? Minne ne laskevat ja mitä aiheuttavat?

- onko mahdolliset katastrofitilanteet huomioitu, esim. tulipalo jne. Miten katastrofitilanteissa syntyneet

alkuaineet pystytään keräämään talteen?

- miten hanketta tarkastellaan jokamiehenoikeuksien näkökulmasta, rajoittaako se niitä?

- huomioidaanko tarkastelussa vaikutuspiiriin tulevien kiinteistöjen arvonalenema ja vaakuusarvojen

alenemisen tuomat seuraukset ja onko niistä hanketoimijalla haittaperusteiset sopimukset

vahingonkärsijöiden kanssa?

- onko hyötyjen ja haittojen pohdinta tehty realistisesti ja kestävästi

- huomioidaanko selostuksessa hankkeen toteutuessa haitoista kärsivä, tuulivoimateollisuuden armoille

joutuva omia oikeuksiaan puolustuskyvytön IHMINEN

Mielipide 5

Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-selosteessa on lukuisia ristiriitaisuuksia,

epäjohdonmukaisia väitteitä, sekä suoranaista piittaamattomuutta. Viimeisen vuoden

aikana on kautta linjan havaittavissa selkeää laadun heikkenemistä ympäristövaikutusten arvoinneissa ainakin Pihtiputaan ja Pyhäjärven tuulivoimahankkeiden osalta. Tästä seuraa suurempi työkuorma paitsi ELY-keskuksille, myös tavallisille kansalaisille, kun hankkeen YVA-selosteesta lausumisen aika on. Hallakallion YVA-seloste on jälleen kerran räikeä esimerkki tuulivoimayhtiöiden ja YVA-konsulttien puhtaasta piittaamattomuudesta hankealueen luontoa ja asukkaita kohtaan.

Maakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa Hallakallion tuulivoimahanke on ehkä-merkitty. Ainoana perusteluna hankkeen toteuttamiselle on se, että alue on metsätalouskäytössä. Se on täysin kestävä perustelu, sillä suurin osa Suomen metsistä on metsätalouskäytössä. Nimenomaan talousmetsissä asuvat metsiemme eläimet, ne tavalliset ja harvinaisemmatkin lajit. Maakuntakaavan kohdekortista selviää, että asutuksen läheisyys, maisemahaitat, lähimmän voimajohdon sijainti 20 kilometrin päässä ja ekologisten yhteyksien pirstoutuminen ovat hankkeen toteuttamatta jättämistä puoltavia seikkoja. Lisäämme listaan hankkeen toteuttamatta jättämisen syiksi erittäin suuret maisemahaitat Elämäjärvelle ja muutoinkin Pihtiputaalle, meluhaitat myös koetun melun osalta, hankealueella sijaitsevien Elämäjärven Erämiesten metsästysmaiden käyttökelvottomuuden hankkeen toteutuessa, maakotkareviirien läheisyyden, Elämäjärveen koituvien

17.7.2025

valumavesien haitat pienelle järvellemme, joka on juuri saatu toipumaan, metsäkanalintujen soidinpaikkojen tuhoutumisen, saukon elinympäristöjen tuhoutumisen, haitat metsäpeuralle, haitat muulle Hallakallion eläimistölle, haitat Elämäjärven kalastolle, ja lukuisat muut haitat joita hankkeesta koituisi.

Maakuntakaavoituksen tuulivoimamerkintöjen perusidea on osoittaa suurille hankkeille soveltuvat paikat siten, että kuntarajat ylittävät vaikutukset huomioidaan laajasti.

Hallakallion hanke ei huomioi millään tavoin kuntarajan ylittäviä vaikutuksia. Useita tuulivoimaloita on sijoitettu kaavaluonnoksessa noin kilometrin etäisyydelle Pihtiputaan kuntarajasta. Maisemamallinnuksia ei ole käytännöllisesti katsottuna tehty lainkaan Pihtiputaan puolelle. Hallakallion tuulivoimahanke ei ole mitenkään perusteltavissa Pihtiputaan kunnan rajalle.

Alueidenkäyttölain uudistus on tekeillä ja nyt lausuntokierroksella. Alle maakuntakaavaran oleville hankkeille esitetään etäisyydeksi tuulivoimalasta asutukseen 8xtuulivoimalan pyyhkäisykorkeus. Suurien, maakuntakaavamerkittyjen hankkeiden etäisyyden asutukseen saisivat kunnat ratkaista itse. Kuitenkin, tämä asettaa pahimmillaan saman kunnan sisällä kuntalaiset eriarvoiseen asemaan, jolloin ei toimita yhdenvertaisuuslain mukaisesti. Näin ollen kuntien tulee määrittää kuntakohtaiseksi etäisyydeksi tuulivoimalasta asutukseen vähintään sama 8xtuulivoimalan pyyhkäisykorkeus. Hallakallion hankkeessa etäisyydeksi tuulivoimalasta asutukseen tulee siten olla 2480 metriä. Kaavaluonnoksessa ja nyt tehdyssä ympäristövaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu tätä etäisyyttä asutukseen. YVA ja OAS tulee korjata siten, että edellä mainittu etäisyys tulee huomioiduksi.

Sosiaalinen hyväksyttävyys

Pihtiputaan asuin ympäristöyhdistys ry keräsi adressin kesällä 2023, jolla vaadittiin Pihtiputaan tuulivoimahankkeita tauolle, kunnes Suomeen on saatu hallitusohjelman kirjaukset tuulivoimarakentamisen rajoitusten osalta. Adressiin tuli yli 1000 allekirjoitusta.

Tuulivoiman vastustus on adressin keräämisen jälkeen vain lisääntynyt Pihtiputaalla, kun yhä enemmän on saatavilla tietoa tuulivoiman vakavista haitoista luonnolle ja ihmisille. Jopa maitaan tuulivoimayhtiöille vuokranneita maanomistajia on muuttanut mieltänsä, ja vastustavat nyt hankkeita. Sopimuksista ei vain pääse eroon, kun niihin on nimensä laittanut. Hallakallion hankealueella on useita pihtiputaalaisia maanomistajia, joista heistäkin osa ei kannata hanketta enää. Pihtiputaalla vallitseva heikko tuulivoiman sosiaalinen hyväksyntä tulee huomioida, koska Hallakallion hankkeen haitat ihmisille koituisivat lähes yksinomaan Pihtiputaan puolelle. Lisäksi huomionarvoista on, että hankkeen aloittanut yhtiö YIT lupasi maitaan vuokranneille, ettei hanketta myydä ulkomaisille yhtiöille. Jo ensimmäisessä myynnissä lupaus rikottiin, ja hanke on nyt ruotsalaisessa omistuksessa. Lupaus oli suullinen, mutta rikottu lupaus yhtäkaikki.

On moraalisesti hyvin arveluttavaa, että Pyhäjärvi pyrkii kaavoittamaan kaikkiaan kolme hanketta aivan kaupungin alueen rajoille, jolloin haitat olisivat Pihtiputaan ongelma.

Meluhaitta

Kuten nyt jo tiedetään eri puolilla Suomea toiminnassa olevista tuulivoimahankkeista, ei melumallinnukset pidä paikkaansa, eikä melumallinnus ole riittävä keino arvioida

17.7.2025

tuulivoimahankkeesta koituvaa meluhaittaa. Useilla paikkakunnilla joudutaan tuulivoimahankkeiden valmistuttua kärsimään kohtuuttomasta meluhaitasta, ja teettämään melumittauksia. Näin myös Pihtiputaan Ilosjoen tuulivoima-alueella, jossa on vain seitsemän tuulivoimalaa, mutta joiden toiminnasta aiheutuu vakavaa haittaa osalle Ilosjoen asukkaista.

Melumallinnusten ja mitatun melun lisäksi tulisi huomioida koettu melu, joka on olennainen osa tuulivoimaloista aiheutuvaa asumishaittaa, varsinkin kun tuulivoimalat poikkeuksetta suunnitellaan maaseudun rauhaan, jossa luonnolliset luonnon äänet ovat se normaali, haluttu äänimaaailma, se keskeinen syy asua maaseudulla. Eteläisen Suomen jo valmiiksi rakennettuihin, teollista ja muuta ihmisen tuottamaa melua sisältäviin ympäristöihin tuulivoimalat eivät tule rakentumaan, sillä etelä-Suomen asukkaat vastustavat hankkeita, ja nähtävästi heidän mielipiteillään on enemmän painoarvoa, kuin meidän maaseudun asukkaiden. Onko heillä kenties suurempi ihmisarvo kuin maaseudun asukkailla?

Hallitusohjelman etäisyysasetus

Nyt on tekeillä hallitusohjelman mukainen etäisyysasetus, jolla tuulivoimalan ja asutuksen välinen etäisyys pyritään määrittelemään valtakunnallisesti. Etäisyydeksi on kaavailtu 8xtuulivoimalan pyyhkäisykorkeus. Asetus ei näillä näkymin koske suuria, maakuntakaavamerkinnän omaavia hankkeita, vaan vain pieniä. Jos asetus menee tällaiseen läpi, tulevat saman kunnan asukkaat eri alueilla olemaan epätasa-arvoisessa asemassa. Kunta voi halutessaan määritellä etäisyyden myös maakuntakaavamerkityissä hankkeissa samanlaiseksi, kuin pienemmissä hankkeissa. Pyhäjärven hankkeissa tämä on ehdottoman tärkeää, jotta Pihtiputaan puolelle koituvat haitat voidaan minimoida. Eli etäisyys asuinrakennuksiin ja vapaa-ajan kiinteistöihin Hallakallion hankkeessa tulisi asettaa 2480 metriin, myös Pihtiputaan puolella sijaitsevien kiinteistöjen osalta.

Haitat ihmisille

Sivulla 609 todetaan näin: ”Elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten seurannaksi tuulipuiston käyttöönoton jälkeen olisi hyvä tehdä seurantakysely tai haastattelu hankkeen lähiympäristön asukkaille tuulipuiston koetuista vaikutuksista ja niiden merkityksistä. Aiheellisten valitusten osoittamia ongelmakohtia tulisi mahdollisuuksien mukaan poistaa.” Kuten kokemustietoa eri puolilta Suomea osoittaa, eivät tuulivoimayhtiöt toimi edes ympäristöluvan määräysten mukaisesti, vaikka ympäristölupa olisi toiminnalle asetettu. Eri puolilta Suomea kuuluvat uutiset melumittauksista, kun koettu melu aiheuttaa vakavaa haittaa asumisterveydelle ja -viihtyvyydelle. Mikään seurantakysely tai haastattelu ei haitan kärsijöitä lämmitä eikä haittaa vähennä. Erityisen ongelmallinen tuossa esiin nostamassani lainauksessa on kohta aiheellisista valituksista. Kuka tai mikä taho määrittelee, mikä valitus on aiheellinen?

Yksikään haitan kärsijä ei huvikseen valita, joten koettu haitta on todellinen. Jos tuulivoimayhtiö saa määritellä, onko valitus aiheellinen, voimme arvata, että tuulivoimayhtiön vastaus on, että valitus ei ollut aiheellinen. Tällaiset maininnat YVA-selosteissa vaikuttavat hyvin ylimielisiltä kannanotoilta – tuulivoimayhtiö tietää, että kunhan tuulivoimalat saadaan rakennettua, mikään tai kukaan ei voi niiden toimintaa rajoittaa, vaikka haittoja tulisikin. Tämän vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että tässä hankkeen vaiheessa hankkeen toteuttamiskelpoisuutta ja sen aiheuttamia haittoja tarkastellaan äärimmäisellä tarkkuudella ja varovaisuusperiaatteella.

17.7.2025

Metsäpeura

YVA-selosteen sivulla 609 esitettävä metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten seuranta on riittämätön toimenpide. Jos vaikutusarviointeja tehdään voimaloiden rakentamisen jälkeen, ei seurannalla voida millään tavoin ehkäistä tämän hankkeen aiheuttamia heikennyksiä metsäpeuran elinoloihin. Metsäpeuran alueella laiduntaminen on yleisesti paikallisten tiedossa, jolloin hanke ei lähtökohtaisesti ole toteuttamiskelpoinen. Metsäpeura hävitettiin Suomesta jo kertaalleen sukupuuttoon, ja nyt Pohjanmaalle on jo rakennettu tuulivoimaa metsäpeuran keskeisille elinalueille. Metsäpeuranaaras saa vain yhden vasan vuodessa, joten metsäpeurakannan kasvupotentiaali on hyvin pieni muihin hirvieläimiimme verrattuna. Kettukankaan alue Pihtiputaalla on Keski-Suomen keskeisin Suomenselän metsäpeuran kesälaidunalue, ja sieltä metsäpeurat vaeltavat kohti pohjoista ja Kainuuta.

Poron tiedetään väistävän tuulivoimaloita 5-10 kilometrin päähän, ja metsäpeura on huomattavasti poroa arempi eläin, jolloin tuulivoimalasta aiheutuva häiriöherkkyys on sille suurempi kuin porolle. Erityisen häiriöherkkiä poro ja metsäpeura ovat vasomisaikaan ja vasan kulkiessa emän mukana, sillä tuulivoimalamelu häiritsee emän ja vasan välistä kommunikaatiota. Metsäpeuran vaellukselle tulee jättää riittävästi viherkäytäviä ja ekologisista yhteyksiä. Hallakallion tuulivoimahanke osuu juuri tällaiselle reitille ja sen vuoksi hanke ei ole toteuttamiskelpoinen.

Hallakallion YVA-selosteessa vähätellään voimakkaasti suunnitellun tuulivoima-alueen merkittävyyttä metsäpeuran elinalueena, vasomispaikkana ja vaellusreitteinä. Luonnonvarakeskus on tehnyt kattavan selvityksen Suomenselän metsäpeuran elinalueista, valitusreiteistä ym. Keski-Suomen maakuntakaavaa 2024 varten. Kuten liitteestä 1. sivulta 7 voidaan havaita, on Hallakallion suunniteltu tuulivoimahanke suoraan Suomenselän metsäpeuran päälisääntymisalueella. Hyvinkin tummanvihreä merkintä on aivan hankkeen kohdalla, eli tiheys on suuri. Edelleen samaisen liitteen 1 sivulta 8 voidaan havaita, että LUKE on merkinnyt tuulivoima-alueiden häiriöalueeksi viiden kilometrin puskurin. Liitteen 1 sivulla 11 voidaan puolestaan havaita, että Hallakallion suunnitellun tuulivoima-alueen alle jäisi Suomenselän metsäpeuran keskeinen vaellusajan reitti ja kerääntymisalue. Kun huomioidaan edellä mainitun liitteen kartoissa näkyvät jo toteutuneet tuulivoima-alueet sekä Pohjanmaalla, että Pyhäjärven kaupungin alueella, on metsäpeuralla jo nyt hyvin ahtaat oltavat. Vaellusreitit ja kerääntymisalueet ovat monelta kohden jo rakennettu täyteen tuulivoimaa. Hallakallion alue on niin merkittävä metsäpeuran vaelluksen, lisääntymisen ja kesälaidunten kannalta, että se tulee jättää rakentamiselta rauhaan.

Haitat Elämjärven vedelle ja kalastolle

Elämjärvi on ollut 1990-luvulla huonossa kunnossa. Turvetuotannon ollessa käynnissä Pyytnevalle, alueen patoaltaat murtuivat ja ravinne- ja turvekuorma päätyi Peninginjokea pitkin Elämjärveen. Tämän seurauksena Elämjärvestä katosivat mateet ja järvi rehevöityi voimakkaasti. Vedenpinnan noston myötä ja vuosien kuluessa on järvi hiljalleen toipunut ja madekanta elpynyt. Kalastuskunta on tehnyt vuosien mittaan lukuisia kunnostustoimenpiteitä, jotka nyt uhkaavat jäädä turhiksi Hallakallion hankkeen myötä.

"Hankealueen purot laskevat Elämjärven valuma-alueella (14.493) sijaitsevaan Elämjärveen. Lähimmästä voimalasta on etäisyyttä järveen linnuntietä n. 5 km. Metsäojia ja puroja myöten etäisyys on huomattavasti enemmän. Hankkeesta syntyvien vaikutusten

17.7.2025

ei pääosin arvioitu yltävän Elämäjärveen asti pois lukien humuskuormitus. Hankkeen arvioitiin vähäisesti lisäävän Elämäjärveen kohdistuvaa humuskuormitusta, mikä voi hidastaa järven hyvän ekologisen tilan saavuttamista ilman lieventämistoimenpiteitä. Koska hankealueen nykyinen maankäyttö on pääosin metsätalous, josta yhtä lailla syntyy kuormitusta, arvioitiin hankkeesta aiheutuva muutos Elämäjärveen nykytilaan verrattuna pieneksi kielteiseksi.”

Nämä argumentit ovat hyvin tyypillisiä tuulivoimayhtiöiden viljelemiä väitteitä: Koska järven tila ei ole erinomainen, on sama vaikka sitä tuhotaan lisää, ja koska hankealue on talousmetsää, sen voi ihan hyvin muuttaa teollisuusalueeksi. Lisäksi on täysin järjetön väite, että metsätaloudesta syntyisi yhtä lailla kuormitusta kuin 23-27 tuulivoimalan rakentamisesta. Tuulivoimaloiden perustukset kaivetaan jopa kymmenen metrin syvyyteen ja maa-aines vaihdetaan laajalta alueelta. Tuollaista ekosysteemiin ja maa-ainekseen vahvasti vaikuttavaa toimintaa ei mitenkään voi verrata metsätalouteen. Jälleen kerran tuo päätelmä osoittaa tuulivoimayhtiön ja konsulttien ylimielisyyden.

Kiinteistöjen arvo

Ruotsalainen, hyvien tieteellisten käytäntöjen mukaan yliopistossa tehty tutkimus, jossa tutkittiin noin 100 000 kiinteistön toteutuneita kauppahintoja osoitti, että kiinteistöjen arvo putoaa noin 20 % tuulivoima-alueen vuoksi. Tuulivoimayhtiöt mielellään vetoavat heidän etujärjestönsä Suomen uusiutuvat ry:n (entinen Suomen tuulivoimayhdistys ry) FCG:ltä tilaamaan tutkimukseen, jossa tarkoitushakuisen tutkimusasetelman kautta saatiin tulokseksi, ettei tuulivoimaloilla ole vaikutusta kiinteistöjen arvoihin. Tässä valheellisessa tutkimusasetelmassa kiinteistöjen arvoja tutkittiin juuri ennen voimaloiden käynnistämistä ja verrattiin niitä kiinteistön arvoon voimaloiden käynnistämisen jälkeen. Tietenkään tuossa asetelmassa arvon muutosta ei tapahdu. Todellisuudessa kiinteistöjen arvo putoaa jo siinä vaiheessa, kun tuulivoimahanke julkistetaan. Tämä voidaan todentaa jos Pohjois-Savossa, jossa pankki ei ole myöntänyt lainaa kiinteistöä vastaan, koska alueelle on suunnitteilla tuulivoimahanke. Samoin eteläisessä Keski-Suomessa on koettu sama asia. Maaseudulla kiinteistöjen arvot ovat jo valmiiksi matalat suhteessa rakentamiskustannuksiin. Tuulivoimahankkeet tyrehdyttävät mahdollisuudet investointeihin, kun lainaa ei enää saa. Tuulivoimahanke ei tuo maaseudulle elinvoimaa, vaan kuihduttaa kunnan asukkaiden mahdollisuudet investointeihin.

Vedenjakaja

Hallakallion hankealueen läheisyydessä sijaitseva Maaselänkangas on vedenjakaja, ja Hallakallion hankealuekin kuuluu Suomenselkään. On hyvin kyseenalaista suunnitella tuulivoimarakentamista tuollaiselle alueelle, josta haitat mikromuovien leviämisestä ja mahdollisesta pienestäkin öljyvahingosta aiheuttaisivat vesien pilaantumisen erittäin laajoilla alueilla.

Liito-orava

Paikkatietoikkunan liito-oravan elinympäristöjen ennustekartalla näkyy potentiaalisia liito-oravan elinympäristöjä. Liitteestä 5 ei selviä, missä ovat ne "liito-oraville potentiaaliset alueet", jotka "kierrettiin huolellisesti läpi", eikä niiden pinta-ala? Näin ollen on täysin mahdoton arvioida mm. työn huolellisuutta. Varsinaiseen papanajahtiin on käytetty vain kaksi maastopäivää. Neljä päivää on sen sijaan käytetty "soveliaiden elinympäristöjen" etsimiseen maastossa. Valmiita, saatavilla olevia ennustekarttoja ei ole käytetty eikä

17.7.2025

ilmeisesti ilmakuviakaan. Toimimalla tällä tavoin, etsimällä soveliaat elinympäristöt maastossa samoilemalla, on hyvin epätodennäköistä, että liito-orava kartoitus olisi ammattitaidolla ja riittävällä tarkkuudella tehty. On erittäin epätodennäköistä, että samoilemalla osutaan potentiaalisimmille paikoille. Jos liito-orava kartoitus toteutetaan kuten se pitäisi toteuttaa, eli huolellisesti, pitäisi ensin koneen ääressä etsiä parhaat potentiaaliset paikat siten, että karsitaan vain kaikkein huonoimmat pois (aukot, taimikot kokonaan vailla isoja haapoja ja kuusia) ja sitten vasta maastossa kulkien tutkitaan nämä potentiaaliset elinalueet riittävällä tarkkuudella.

Liito-oravan elinalueita on löytynyt yllättävistäkin paikoista, muun muassa papanoita on löytynyt myös mäntyvaltaisesta metsästä sekä useammasta paikasta aivan nuoresta metsästä/taimikosta, jossa on jäljellä riittävän isoja kolohaapoja. Näin ollen liitureita voi löytää epätodennäköisistä paikoista, jossa vain on heille soveltuvia pesäpuita. Siksi esim. isojen haapojen bongaminen ilmakuvista on tärkeä osa mitä tahansa liito-orava kartoitusta.

Eli edellä esiin tuodut seikat huomioiden YVA - selostuksen perusteella ei ole mahdollista tulla päätelmään, että kaikki potentiaaliset paikat olisi tarkastettu huolellisesti. Tämä on vain konsultin väite, jolle ei ole minkäänlaisia perusteita.

Maakotka, merikotka ja muut linnut

Tuulivoimayhtiöiden palkkaamilla konsulteilla on jokaisella samanlainen narratiivi lintujen törmäysriskistä hankkeen toteutumisen jälkeen: riski ei kasva, tai se on minimaalisesti suurempi kuin ennen hankkeen rakentamista. Voidaankin kysyä vastakysymys: kuinka suuri törmäysriski linnuilla on tällä hetkellä Hallakallion alueella? Linnut eivät törmäile metsän puihin tai toisiinsa. Konsultit tavallaan väittävät siten, kun törmäysriski ei kasva 310 metristen voimaloiden rakentamisen myötä. Totuus on kuitenkin se, että vasta jos Hallakallion tuulivoimalat rakennetaan, metsässä on törmäysriski, ja erittäin suuri sellainen. Lisäksi konsulttien tekemät törmäysmallinlaskelmat perustuvat ajatukseen, että linnut lentävät mekaanisesti tietyllä alueella, tiettyyn suuntaan. Entäpä sanonta ”vapaa kuin taivaan lintu”? Kyllä linnut lentävät siihen suuntaan mihin haluavat! Tuulivoimaloiden pyörivät lavat ovat erittäin vahingollisia, koska linnut eivät kykene ennakoimaan lappojen liikettä millään tavoin. Vasta äskettäin uutisoitiin merikotkasta, jonka siipi oli murskautunut tuulivoimalan lapaan, ja merikotka jouduttiin lopettamaan, tämä siis Suomessa. Yleensä lintutörmäyksistä ei jää dokumentaatiota, koska haaskansyöjät vievät kuolleet tai vammautuneet linnut tuulivoimaloiden alta.

Elämäjärven rannoilla lentää joka kesä aikuinen maakotka. Useana kesänä järvellä on myös kalastanut merikotka. Viimeksi viikko sitten näimme sen lentävän järven keskivaiheilla kohti Nelostietä ja siten kohti hankealuetta. Merikotkalla on Alvajärven saarella pesä, mutta lintuharrastajien mukaan Elämäjärven yksilö on eri kuin Alvajärven. Heidän mukaansa merikotkalla on pesä jossain kylämme lähetyvillä. Pihtiputaalla on muutenkin useita maakotkareviirejä, jotka nyt ovat uhattuna sekä Pihtiputaan että Pyhäjärven tuulivoimahankkeiden vuoksi.

Hallakallion alueella pesii sinisuohaukka, ja laji on rauhoitettu. Sinisuohaukkapariskunnan koiras metsästää Elämäjärven rannoilla sijaitsevilla pelloillamme päivittäin, jopa monta kertaa päivässä. Jo vuosia Suloksi nimeämämme sinisuohaukka on saapunut lumien sulettua lentelemään pelloillemme tuoden tullessaan kevään ensimerkit. Tänä keväänä olemme havainneet myös sinisuohaukkanaaraan, vaikka metsästyksestä näyttää

POPELY/3309/2022

17.7.2025

pääosin huolehtivan koiras. Nyt olemme seuranneet Sulo sinisuohaukan lentoreittiä, ja Sulo lentää järven yli poikittain ja suuntaa Hallakallion hankealueen suuntaan, joten kyseessä on sama sinisuohaukka, joka on YVA-selosteeseenkin kirjattu. Jos Hallakallion tuulivoimahanke toteutetaan, on se sinisuohaukan loppu.

Päivisin pelloillamme metsästää myös suopöllö, varpuspöllö ja tuulihaukka, jotka kaikki ovat rauhoitettuja. On hyvin mahdollista, että Hallakallion hanke osuu näidenkin lintujen lentoreitille.

Meriharakkakin on pesinyt Varisniemessä. Alueen linnusto on siis poikkeuksellisen rikas ja elinvoimainen. Kortteisen laajat peltoaukeat ja Elämäisjoen luusua ovat muuttolinnuille mieluisia pysähdyspaikkoja keväisin. Kurkien päämuuttoreitti menee Hallakallion hankealueen päältä, ja Elämäjärvellä onkin keväisin runsaasti kurkia. Joutsenet pesivät Elämäjärvessä myös. Elämäjärvellä lentelee myös joka vuosi sulan maan aikaan rusko-suohaukkapariskunta.

Tänään 16.5.25 Elämäjärvelle lennähti yli sadan hanhen parvi, ja uiskenteli siinä koko päivän. Ilmeisesti viivästynyt kevät pohjoisessa sai hanhet pysähtymään muuttomatkaltaan pidemmäksi aikaa. Nämäkin linnut lentävät Hallakallion hankealueen yli, kun matkaa jatkavat. Ymmärtääkseni hanhien muutto on tapahtunut aiemmin lännempänä, mutta ilmeisesti Pohjanmaalle rakennettu tuulivoimaloiden suma on siirtänyt muuton keskemälle Suomea. Jos tämäkin seutu rakennetaan täyteen tuulivoimala-alueita, mihin hanhet sitten siirtyvät? No onhan idässä Venäjä, sinne rakennetaan vain säävarmaa sähköntuotantoa, joka hyödyttää maan taloutta eikä veroparatiiseihin rekisteröityneitä postilaatikkofirmoja. Siellä on tilaa Suomesta pakeneville suurpedoille, maakotkille ja ihan niille tavallisillekin eläin- ja lintulajeille.

Hallakallion hankealueella sijaitsee Elämäjärven Erämiesten metsästysmaita. Hankealueen metsäkanalinnuista on siten runsaasti tietoa, ja kanta on runsas ja hyvinvoiva. Hallakallion hankealueella on useita metsäkanalintujen soidinpaikkoja.

YVA-selosteen sivulla 12 todetaan, että ”selvitysten” perusteella kevät- ja syysmuutto on harvalukuista. Paikalliset tietävät, että alueella on suuri merkitys linnustolle, muuttolinnuille, sekä siellä pesiville harvinaisille ja tavallisimmillekin lajeille. Miksi konsultit vähättelevät näitä asioita, ja siten vaarantavat lukuisten lintulajien elinmahdollisuudet?

Kun YVA-selosteen muuttolintuselvitystä tarkastellaan, selviää, että se on erittäin heikosti tehty. YVA-selosteen liitteen 4B sivulla 4 kuva 1 osoittaa, että havaintopaikalta on heikko näkyvyys juuri sinne tärkeimpään suuntaan, eli Elämäjärven järven, Elämäisjoen luusuan ja Kortteisen peltoaukeiden suuntaan. Juuri näillä alueilla liikkuu keväisin ja syksyisin suuret määrät muuttolintuja, ja jos halutaan aidosti selvittää muuttolintujen liikkeit, tulisi muuttolintuliikenne selvittää juuri näiltä lintujen kerääntymisalueilta kohti hankealuetta ja sen yli. Konsultit eivät ole kuitenkaan näin halunneet toimia – miksi? Vaikuttaa tarkoitukselliselta, että havainnointipaikaksi on valittu kohta, josta on heikko näkyvyys tunnettuihin muuttolintujen kerääntymisalueisiin, joista osalla on MAALI-merkintä. Lisäksi kevätmuuttoa on seurattu vain kymmenenä päivänä, vaikka suositus on 30 päivää, jälleen kerran kysyn, miksi vain kymmenen päivää? YVA-selosteen kuvauksen mukaan lintujen havainnoija on seissyt saksinosturissa jopa kymmenen tuntia päivässä ilman taukoja – uskokoon ken haluaa.

17.7.2025

YVA-selosteen liitteen 4B sivun 26 kuva todentaa, ettei muuttolintuhavainnointi ole alkuunkaan oikeellinen eikä asiantuntevasti tehty. Merkittäville MAALI-alueilta, Kortteisen peltoaukeilta, Elämäisjoen luusuasta ja Elämäjärvestä lentää maakunnallisesti ja valtakunnallisestikin poikkeuksellisen suuria määriä muuttolintuja, mutta sivun 26 kuvan mukaan edellä mainittujen alueiden suunnista on tullut vaatimattomia määriä havaintoja.

YVA-selosteen liitteen 4B sivulla 14 väitetään, että vain yksittäisiä lintuja on löydetty tuulivoimala-alueilta. Tämä on räikeä valhe. Maaseudun tulevaisuudessa 15.5.25 julkaistusta artikkelista ”Tuulivoimaloiden lapoihin törmää vuosittain jopa puolentusinaa pesimäikäistä merikotkaa” kertoo ehkä pienen osan totuudesta. Raadonsyöjät vievät lapoihin törmänneet linnut pois. Luvialla on eläinsairaalaan tuotu pelkästään tänä vuonna jo kolme tuulivoimalan lavan vammauttamaa merikotkaa, ja ollaan vasta toukokuussa. Eräs tuttava raivaa sähkölinjojen alapuolia kasvustolta, ja kertoi että sieltä löytyy uskomattomia määriä metsäkanalintuja ja muitakin lintulajeja. Jos paikallaan pysyvien sähkölinjojen uhrimäärä on järkyttävä, millainen se on todellisuudessa tuulivoimaloilla, joiden lapojen liikettä lintujen on mahdotonta ennakoita? Erityisesti kaarteleville lintulajeille tuulivoimalat ovat vaarallisia.

Samoin syysmuuttoa on seurattu vain 12 päivänä, vaikka suositus on 30 päivää sekä syksyllä että keväällä. Näin piittaamattomasti tehtyä muuttolintuselvitystä ei voida pitää luotettavana, eikä tämän pohjalta voida tehdä minkäänlaisia arvioita hankkeen vaikutuksista muuttolinnustolle. Mutta kaiken edellä kerrotun pohjalta voi maallikkokin ymmärtää, että hankealue osuu muun muassa kurkien, hanhien, joutsenten ja pienempien lintujen merkittävälle muuttoreitille. Hankealue on myös maakotkareviirin välittömässä läheisyydessä, ja hankkeella olisi erittäin suuri riski tuhota alueemme maakotka. Vaikka kuinka lasketaan todennäköisyyksiä, on luonto paljon monimutkaisempi ja vapaampi kuin ihmisen tai tietokoneen tekemät laskelmat. Maakotkan ei tarvitse lentää kuin yhden ainoan kerran hankealueelle kuollakseen kuten merikotkat Luvialla. On täysin vastuutonta suunnitella tuulivoimahanketta merkittävän lintujen muuttoreitin varrella, maakotkareviirin välittömään läheisyyteen.

Maisemahaitta

Elämäjärven järvelle ei ole tehty laisinkaan maisemamallinnuksia, vaikka hankkeen melu- ja maisemahaitat aiheutuisivat pääosin Pihtiputaan Elämäjärven kylälle ja järvelle. Tämä vaikuttaa tarkoitukselliselta, sillä edes likipitäenkään rehellisesti tehty maisemamallinnukset olisivat kauheaa nähtävää.

Hallakallion tuulivoimahankkeen tuulenmittausmasto on jo rakennettu ja se on erittäin voimakkaasti maisemaa hallitseva ja muuttava elementti. Tuulivoimalat hallitsisivat maisemaa vielä mastoa vahvemmin, vieden järveltä sen maaseutumaisen, luonnollisen luonteen ja virkistävän käyttötarkoituksen. Yökuvat ovat myöskin täysin kelvottomat, sillä niitäkään ei ole Elämäjärven osalta tehty lainkaan, lisäksi niissä ei ole lainkaan näkyvillä yöaikaan punaisena hehkuvia lentoestevaloja. Ennen niin levollinen maisema muuttuisi hankkeen myötä levottomaksi ja teolliseksi. Sekä yölliset lentoestevalot ja päivällä tuulivoimaloiden pyörivät lavat heijastuisivat järven pinnasta, jolloin maisemahaitta tuplaantuisi. Erityisen tarkkaan maisemahaitat tulisi huomioida Elämäjärven kylälle ja järvelle, sillä

17.7.2025

Leppäkankaan, Leppämäen, Hallakallion, Moskuankankaan, Kangasjärven/Varisvuoren ja Uusimon tuulivoimahankkeiden vuoksi Elämäjärven järvelle ei jäisi yhtään ilmansuuntaa, jossa ei olisi tuulivoimaloita. Paikoin Elämäjärvelle näkyvät Pyhäjärven Murtomäen tuulivoimalat, ja Saanin kylälle Pajuperänselän mylly Haapajärveltä. Yhtenäinen tuulivoimaloiden rintama joka suunnalla veisi järveltä kaikki mahdollisuudet nykyisenkaltaiseen virkistyskäyttöön.

Jos järveltä olisi tehty sekä hankkeesta maisemamallinnus, että yökuvat lentoestevaloi-
neen sekä yhteismaisemamallinnus alueen muiden hankkeiden kanssa, ei yksikään jär-
jellinen olento hyväksyisi Hallakallion hanketta. Vahvasti epäilemme, että siksi kuvia ei
ole tehty. Ja vaadimme ehdottomasti, että maisemamallinnukset sekä Elämäjärven ky-
lältä, että Elämäjärven järvestä toteutetaan, samoin yökuvat lentoestevaloi-
neen, jotka heijastuvat järven pinnasta, sekä yhteismaisemamallinnus alueen muiden hankkeiden
kanssa sekä päivä, että yökuvien kanssa. Videomaisemamallinnus on myöskin otettava
mukaan yhteisvaikutusmaisemamallinnukseen.

Metsästys ja muu alueella liikkuminen

Kuten Pyhäjärven Murtomäen tuulivoima-alueen reunalla voidaan varoituskyltistä ha-
vaita, on tuulivoima-alueilla liikkuminen äärimmäisen vaarallista. Salamointi aiheuttaa
vaaran, ja pakkaskelillä jäätyneistä lavoista lentävät jääkimpaleet ovat hengenvaaralli-
sia. Haapajärven tuulivoima-alueiden läheisyydessä ovat metsänomistajat löytäneet kat-
kenneita puita, ja niiden vierestä jääkimpaleita. On turha väittää, että tuulivoimala-
alueilla voi jatkaa virkistyskäyttöä kuten ennenkin. Tuulivoimala-alueen toteutuessa on alu-
een virkistysarvo menetetty. Hallakallion alueella sijaitsee keskeinen Elämäjärven Erä-
miesten metsästysalue. Aluetta on käytetty kaikenlaisen riistan metsästyseen, mutta
erityisen suuri merkitys alueella on ollut hirvenmetsästysalueena. Kannukseen rakentu-
neilta tuulivoima-alueilta ovat hirvet kaikonneet paikallisten mukaan, edes jälkiä ei enää
löydy. Vaikka hirviä alueelle jäisikin, ei metallisten tuulivoimatoimien keskellä ole turval-
lista metsästyä. Hirvikiväärin luodin ottaessa kimmokkeen tuulivoimatoimista, on ihmis-
ten turvallisuus uhattuna. Lisäksi hirvenmetsästys tapahtuu syksyllä iltojen viiletessä,
jolloin riski lappojen lennättämisestä jääkimpaleista on todellinen. Näin ollen, Hallakallion
hanke ei vaikuta ihmisten osalta vain maisemiin ja kalastukseen, vaan myös toiseen
keskeiseen virkistyskäyttöön eli metsästyseen.

Yhteisvaikutukset

Moskuankankaan, Hallakallion, Leppäkankaan, Leppämäen, Varisvuoren, Kangasjärven
ja Uusimon tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset tulee huomioida, ja valtaosa hank-
keista poistaa, jotta eläimillä säilyvät edes jonkinlaiset ekologiset yhteydet ja viherkäytä-
vät, muuttolinnoilla ja maakotkalla ja muilla alueella liikkuvilla linnuilla elinmahdollisuu-
det, sekä Elämäjärven asukkailla, jossa vastustus on Hallakallion hanketta kohtaan erit-
täin suurta, edes jonkinlainen ihmisarvo.

Vastustamme Hallakallion tuulivoimahanketta.

Mielipide 6

- Hallakallion teollisuushanketta ei pidä kaavoittaa, koska hankkeen massiivinen koko on
ylimitoitettu sille suunnitellulle paikalle.

17.7.2025

- Hallakallion teollisuushanketta ei pidä kaavoittaa, koska hankkeen sijanti on liian lähellä Pohjois-Pohjanmaan maankuntajärveä Pyhäjärveä. Pyhäjärven saaret ovat pääosin suojeltuja ja siten muodostavat luonnonarvoiltaan ainutlaatuisen kokonaisuuden järven suurten selkävesien kanssa. Havainnekuissa massiivisten tuotantokoneiden maisemallinen vaikutus ainutlaatuiseen järvimaisemaan on tuhoisa. Havainnekuva Vuohloniemestä näyttää toteen hankkeen kielteisen vaikutuksen maisemaan tuhoten järvenselkien ja Maaselänkankaan muodostaman maisemakokonaisuuden. Yhteisvaikutus suunniteltujen Leppäkankaan ja Leppämäen sähkötuotantoteollisuuden kanssa vie pohjaa järven statukselta maakuntajärvenä ja maakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena. Edellämainittuihin syihin vedoten mitään näistä kolmesta teollisuushankkeesta; Hallakallio, Leppämäki, Leppäkangas (Pihtipudas), ei pidä toteuttaa.

- Pohjois-Pohjanmaan liiton tehtävä lieenee turvata alueensa taloudellisia etuja. Liiton tehtävä on myös puolustaa alueen kulttuurillista perintöä. Hallakallion hankkeessa liiton vuosina 2013-2015 tekemä "Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla" -selvitys velvoittaa puolustamaan Pyhäjärven statusta arvokkaana maakunnallisena maisema-alueena. Pohjois-Pohjanmaalla tuulivoimateollisuudella on jo vankka jalansija paikallisen hyvinvoinnin tuojana. Ihmisten hyvinvoinnin ja henkisten arvojen puolustaminen tulee nostaa toiminnassa keskeisempään asemaan. Kulttuuriperintöä vaarantavina hankkeina Hallakallion lisäksi voi nostaa esimerkkinä mm. Halmemäen tuulivoimateollisuushankkeen, joka vaarantaa Kärsämäen Miilurannan ja Pyhäjärven Jokikylän kulttuurillisten maisemakokonaisuuksien kokemisen. Hallakallio vaarantaa myös Pihtiputaalla Keski-Suomen maakunnan perintökohteiden Kortteisen, Kärväskylän ja Ylä-Liitonjoen maisemakokonaisuuksia sekä Muurasjärven kulttuurimaisemaa.

- Hallakallion teollisuushanketta ei pidä kaavoittaa, koska sen vaikutus metsäpeuran elinoloihin alueella on tuhoisa. Teollisuushanke valtavine tuotantoyksiköineen ja sähkönsiirron aiheuttaman maaston "arven" vuoksi katkaisee metsäpeuran kulkureitit Maaselänkankaalle sekä Pitkänkankaan yli Terva- ja Puukkonevoille. Hanke tulee liian lähelle ainutlaatuista Ison Karsikkonevan suojelualueetta. Iso Karsikkoneva, Terva- ja Puukkonevat ovat metsäpeuran keskeisiä vasomisalueita, eikä näiltäosin tätä luonnon tasapainoa pidä häiritä näin suurella tuotantoalueella sen tuhoisan vaikutuksen vuoksi. YVA esiteltyssä 23.4.2025 kerrottiin metsäpeurojen elinolojen vaarantamisen riskin vähentyneen ottamalla kokonaisuudesta neljä tuulivoimalaa pois, koska ne olivat suoraan metsäpeurojen elinalueella. Kysymys jää, jos Hallakallio toteutuu, että tulevatko metsäpeurat enää ollenkaan tutuille alueilleen Hiidenkylällä. Tuskinpa, koska alue muuttuu keinotekoisten valojen, välkkeen ja äänimaailman osalta totaalisesti.

- YVA:n metsäkanalintukantojen selvitys ei anna todellista kuvaa alueen metsäkanalintujen esiintyvyydestä. Hanke on tuhoisa teerien lisääntymisen kannalta, koska alueen keskeisimmät teerien soidinnevat Mämmykummunneva, Pyöreäsuu ja Järvineva jäävät suunnitellun teollisuusalueen sisälle. Elämäjärven metsästysseura on myös vastineessaan viitannut riekkojen esiintyvyyteen alueella. Riekko oli Pyhäjärvellä yleinen metsäkanalintulaji vielä 1980-luvulla. Riekon paluuta ei pidä vaarantaa massiivisella teollisuushankkeella. Hallakallion ja Tervasalon reunamat ovat teeren pesimäalueita ja jäämässä teollisuusalueen rajojen sisäpuolelle vaarantaen pesimärauhaa. Metso esiintyy molemmilla alueilla, kuten myös Kivimäessä. Pyy reviiirintuna häiriintyy valtavista tuotantolaitoksista.

17.7.2025

- Tämän massiivisen teollisuusalueen kaavoitus vaarantaa metsäkanalintujen perinteisten metsästysmuotojen harjoittamisen alueella, jossa on mm. tärkeä valtion Korpihovin alue.
- Teollisuusalueen 310 m korkeat tuotantolaitteistot ovat kurkien valtakunnallisella muut-toreitillä häiritsemässä yhteisvaikutuksellaan muiden tuulivoiman tuotantoalueiden kanssa kurkien muutttoa. Leppäkankaan, Leppämäen ja Hallakallion noin 300 metriä kor-keat tuotantolaitokset estävät kaikkien muuttolintujen pääsyä niiden perinteiselle leväh-dysalueelle Pihtiputaan Kortteiselle.
- Alueen luonnonarvojen monipuolisuudesta ja erämaisyydestä kertoo alueen suurpeto-havainnot, kuten ahman esiintyminen alueella. Tämän mittakaavan teollisuus tuhoaa näiden arvokkaiden, harvinaisten nisäkkäiden luontaisia elinympäristöjä.
- Tuulisähkön tuotannon yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu YVA-tarkasteluissa kuin mainit-semalla läheiset hankkeet ja siten mitkään tuulivoiman YVA-selvitykset eivät mielestäni kata tämän mittakaavan teollisuuden alueellisia yhteisvaikutuksia asukkaiden ja luonnon kannalta. Kunnassa, jonka pinta-alasta merkittävä osuus on arvokkaiden vesistöjen peit-tämää, liian suuri osuus on pyritty varaamaan yhden ympäristövaikutuksiltaan kielteisen teollisuudenalan käyttöön. Ennenkuin lisäalueita kaavoitetaan tuulivoimateollisuudelle, pitää odottaa tuulivoimalain voimaan tuloa. Tämän laajuisen teollisuuden yhteisvaikutus kaupungin asukkaiden hyvinvointiin on negatiivinen. Hankkeita pitää pystyä karsimaan ja se tulee tehdä järven kannalta ympäristövaikutukset huomioiden. Hallakallio on liian lähellä Pyhäjärveä.
- Hallakallion massiivisen hankkeen näkymisvaikutus on käytännössä koko järven alue. Tämä käy ilmi YVA-selvityksestä. Hanke on liian lähellä järveä eikä kaavaa pidä saat-taalainvoimaiseksi. Pyhäjärvi on suosittu Oulun eteläisen alueen mökkijärvi ja järvelle on muodostunut ominainen mökkikulttuuri johtuen alueen ja järven erämaisesta luonteesta. Järven rannoilla on mökkiläisiä etelän suuria kaupunkeja myöten, mikä kertoo Pyhäjär-ven vetovoimasta. Mökkiläiset ovat myös merkittävä taloudellinen tekijä kaupungin elin-keinoelämälle, koska nämä tilaavat palveluita alueen yrittäjiltä ja noin 1000 mökkiläistä maksaa kiinteistövero kaupunkille. Nykyinen demokratiamalli ei ota huomioon vapaa-ajan asukkaiden näkökohtia. Asioista päättävät yksinoikeudella kaupungin kaavoitusmo-nopoli sekä tuulivoimayhtiöiden huomion kohteena olleiden maanomistajien edunvalvo-jat demokraattisen järjestelmämme mukaan. Tuulivoimalaki pitää saada pikimmiten voi-maan siten, että kaikilla vaikutusten piiriin joutuvilla on oikeuksia. Hallakallio aiheuttaisi järven rantojen kiinteistöjen omistajille huomattavia omaisuuden arvon alenemia ja en-nenkaikkeaa Pyhäjärven arvokkaan erämaajärven luonteen häviämisen ja täten loma-asumisen perusidean häiriintymisen. Jos kaava toteutuu, tuulivoimayhtiön pitää aloittaa kaikkien teollisuusalueesta häiriintyvien tahojen kanssa neuvottelut kiinteistöjen lunasta-misesta käypään hintaan. Yrityksen pitää kantaa kiinteistöjen arvon muutoksen taloudel-linen riski eikä nykyisten omistajien, jotka ovat kiinteistönsä hankkineet omien arvojensa mukaisesti. Tämä tulee kirjata tulevaan tuulivoimalakiin.
- Mökkiläisille, ja laajemminkin alueen asukkaille, Marjoniemen leirintäalueen merkitys on sosiaalisesti suuri. Omana mielipiteenäni suuren teollisuusalueen tuleminen alueelle oleellisesti häiritsee tämän kaltaisen maisema-arvoista elävän yrityksen toimintaa. On tärkeää, että kaupungissa on tarjolla myös matkailupalveluita.

17.7.2025

- Pyhäjärven kaupungin vedenottamo sijaitsee tämän suunnitellun ympäristöä vaarantavan teollisuusalueen välittömässä läheisyydessä. Laitteistoissa on merkittäviä määriä öljyä yms. ympäristölle vaarallisia nesteitä. Tämä hanke on liian riskialtis ja se pitää perua, koska se vaarantaa kaupungin toimintakyvyn. Hanke sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä aiheuttaen vakavan riskin ihmisille.

- Sen sijaan, että alueelle suunnitellaan teollisuusaluetta, tulisi sille harkita kansallispuiston perustamista. Alueen tulisi kattaa Tervanevat, Puukkoneva, Pitkäkangas (Hautaypale), Jokikangas Lohijoen laaksoinen, Luokkimäet, Iso ja Pieni Karsikkoneva, Jokineva ja Lohijoen alue, Haaska ja Haaskanypäle, Rautionharju, Pirttisalo, Kansanharju, Juurikkaneva, Kivimäki, Hallakallio, Palolammen alue, Pajukallion alue, Tervasalo, Tervajärvi ja -puro. Näiltä alueilta valtio voisi lunastaa reiluun henkeen yksityisiä maita. Kansallispuistoon tulisi kytkeä Pyhäjärven rauhoitetut saaretaina Isopappilan rantaan saakka, Hiidenmäki, Kätkyntiemen kärki, Vuohtoniemen kärki ja Ruisniemi ja näitä varten vahvistaa Tervalahden alueen veneily/melontapalveluita. Suot tulisi ennallistaa, kuten EU:ssa on ajatuksia esitetty. Haaskan tila erämaisen maatalouskulttuurin edustajana ja Suomenselän Osuuspankin kiinteistö Hiidenmäen suojelualueen keskellä voisivat toimia kansallispuiston maasto- ja järvikeskuksina. Isopappilaa voitaneen hyödyntää pohjoisena järvikeskuksena.

- Kaiken kaikkiaan Pyhäjärven alue on tasaista maastoa. Jopa 310 m korkeiden tuotantolaitosten näkyminen kaupungin alueella on suhteessa häiritsevämpää maaston tasaisuuden vuoksi. Pyhäjärvi järvenä puolestaan on tunnettu suuriselkäisenä ja vähäsaarisena järvenä, jonka vuoksi katvealueita ei synny suojaamaan lähempääkään maisemakokonaisuutta.

- Olen Pyhäjärven mökkiläinen. Minuun ei olla oltu yhteydessä mihinkään lähialueen tuulivoimahankkeeseen liittyen ja koen, että tasavertainen kohtelu ei ole toteutunut, että omaisuudellani ja omilla arvoillani ei tunnu olevan tasapuolista suojaa. YVA-menettelyssä vain todetaan luonnonarvoja tai haittoja paikallisille asukkaille, mutta todellinen päätöksentekoprosessin luonnonarvoja ja ihmisiä kunnoitettava huomioiminen jää mielestäni subjektiiviseksi ja liikaa kuntien ja maanomistajien yksipuolisten taloudellisten näkökohtien armoille nykyisellä demokratiamallilla. Sinällään en ole tuulivoimaa vastaan. Mutta liika on aina kaikessa liikaa. Sekä Pyhäjärven että Pihtiputaan alueille ja näiden naapurikuntiin ollaan yksinkertaisesti kaavoittamassa liian paljon tuulivoima-alueita ja mahdollisesti aiheuttamassa peruuttamatonta tuhoa luonnolle. YVA-prosessi ei oikeasti tunnu ottavan huomioon näiden lukuisten hankkeiden yhteisvaikutuksia alueiden luontoon, eläimiin ja ihmisten elinmahdollisuuksiin alueella. Raha ei voi olla hankkeissa yksipuolinen määrittävä tekijä ja päätösten tulee ottaa myös huomioon tuleville sukupolville jätettävä perintö. Sähköä tarvitsemme ja jatkossa entistä enemmän. Ydinvoima on ratkaisu. Pohjois-Pohjanmaalla on tätä tuotantoa varten olemassa jo alue.

Mielipide 7

Hallakallion tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA) herättää vakavaa huolta, sillä se ei anna riittävää tai objektiivista kuvaa hankkeen kokonaisvaikutuksista. Alueen valinta, arviointien puutteellisuus ja haittojen aliarviointitekevät selostuksesta epäluotettavan päätöksenteon pohjaksi.

Maakuntakaavan ristiriitainen pohja

17.7.2025

Hallakallio on merkitty Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa ehkä-merkinnällä. Maakuntakaavan kohdekortin mukaan ainoa perustelu alueen soveltuvuudelle tuulivoimalle on sen nykyinen käyttö metsätalousalueena. Samaan aikaan kohdekortti listaa lukuisia hanketta rajoittavia tekijöitä: asutuksen läheisyys, maisemahaitat, voimajohdon etäisyys (20 km) sekä ekologisten yhteyksien pirstoutuminen. Näin heikolla kaavallisella perusteella on kyseenalaista edes lähteä viemään hanketta eteenpäin.

Heikko sosiaalinen hyväksyttävyys ja epäoikeudenmukainen sijainti

Paikallinen vastustus on ollut poikkeuksellisen voimakasta. Pihtiputaalla kerätyssä nimelistassa on yli 1000 allekirjoitusta hanketta vastaan. On kohtuutonta ja epäeettistä suunnitella hanke aivan kuntarajalle siten, että suurimmat haitat – kuten melu, maisemavaikutukset ja kiinteistöjen arvon lasku – kohdistuvat naapurikunnan asukkaisiin.

Maisemavaikutusten arvioinnin puutteet

Maisemavaikutusten arviointi on toteutettu huolimattomasti. Elämjärven kylältä ei ole mukana ensimmäistäkään havainnekuva, vaikka kylä olisi hankkeen toteutuessa yksi-suurimmista haitankärsijöistä. Yökuvista puuttuvat kokonaan lentoestevalojen vaikutukset maisemaan, vaikka niiden visuaalinen merkitys on ilmeinen. Jos suunnitteilla olevat hankkeet toteutuvat, Elämjärven kylää ympäröivä horisontti olisi joka suunnasta tuulivoimaloiden peitossa. Jo pelkkä Hallakallion tuulimittausmasto on muuttanut maisemaa silmiinpistävästi.

Ekologiset vaikutukset ja uhanalaiset lajit

Useat tuulivoimahankkeet – Hallakallio mukaan lukien – uhkaavat pirstoa alueen ekologiset yhteydet ja viherkäytävät. Tämä olisi erityisen haitallista muuttolinnoille ja alueen uhanalaisille lajeille. Metsäpeura, joka käyttää Hallakalliota vasomispaikkana ja vaellusreittinä, menettäisi tärkeän elinalueen. Lisäksi alueella esiintyy sinisuohaukka ja maakotka, joiden päivittäinen elinpiiri on suoraan uhattuna. Myös merikotkasta on lukuisia havaintoja

Liito-oravaselvityksen epäluotettavuus

Liito-oravaselvitys on tehty menetelmällisesti virheellisesti ja hyvin suppeasti. Maastokäynnit on tehty ilman kunnollista tausta-analyysiä kartta- ja ilmakuvista, eikä selvityksessä ole ilmoitettu tutkittujen alueiden kokoa. Näin ollen arviointien kattavuutta ja luotettavuutta ei voida varmentaa.

Vesistövaikutukset – Elämjärven kohtalo vaakalaudalla

Hankkeen mahdolliset vaikutukset Elämjärven vesistön tilaan ovat erittäin huolestuttavia. Aiemmin patoaltaiden pettäminen toi turvekuormaa järveen, mikä johti mäteiden katoamiseen. Kalastuskunta on tehnyt vuosien varrella huomattavia kunnostustoimia, ja järvi on hiljalleen elpynyt. Mikäli hanke toteutuisi, rakentamisesta syntyvä humuskuorma valuisi hankealueelta Hongonjokea pitkin takaisin järveen. Lisäksi öljyvahingot ja mikro-muovit aiheuttaisivat pitkäaikaista tuhoa. Kaikki tähän mennessä tehty työ vesistön hyväksi olisi vaarassa valua hukkaan.

Virkistys- ja metsästyskäytön estyminen

Hallakallion alue on Elämjärven erämiesten aktiivista metsästysaluetta. Alueella esiintyy runsaasti metsäkanalintuja, ja se on tärkeä niin marjastajille kuin muille luonnossa liikkujille. Tuulivoimalat rajoittaisivat liikkumista vakavasti – varsinkin kesäisin ukkosella

17.7.2025

ja talvisin jään sinkoutuessa lapojen kärjistä. Esimerkiksi Pyhäjärven Murtomäellä on jo varoituskyltit, jotka kieltävät oleskelun alueella turvallisuussyistä.

Perushaitat: kiinteistöjen arvon aleneminen ja melu

Melumallinnukset ovat usein epätarkkoja ja aliarvioivat todelliset vaikutukset. Tuulivoimaloiden tunnetut vaikutukset kiinteistöjen arvon laskuun sekä asumismukavuuteen on myös tässä hankkeessa jätetty taka-alalle.

Hallakallion tuulivoimahankkeen YVA-selostus ei täytä riittävän tason vaatimuksia vaikutusten arvioinnin osalta. Puutteet maisemamallinnuksissa, luontoarvioissa, vesistövaikutuksissa ja sosiaalisen hyväksyttävyyden käsittelyssä ovat vakavia. Alue on liian arvokas ja herkkä näin mittavalle teolliselle hankkeelle. Hallakallion hanke on syytä keskeyttää, ja alueen tulevaisuus on arvioitava uudelleen kestävän kehityksen ja paikallisten arvojen näkökulmasta.

Mielipide 8

Hallakallion YVA selvitys on mielestäni vähätelty hankkeen vaikutusta alueen eläimistöön, kuten isot petolinnut (maakotka), haukkalinnut, kurjen muuttoreitti ja metsäpeura. Hallakallion hanke yhdessä lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa katkaisee ekologiset käytävät ja viherkäytävät.

Hankkeesta on maisemallista haittaa Elämäjärvelle ja mitä todennäköisemmin voimat näkyvät muutenkin kauas Pihtiputaan puolelle. Valitettavasti selvityksen tekijä ei ole viitsinyt tehdä maisemamallinnusta Elämäjärven suuntaan ja unohtanut yökuvista punaiset lentoestevalot. Pitää lisäksi muistaa, että Pihtiputaalla kerättiin adressi tuulivoimaa vastaan, allekirjoituksia oli yli 1000. Kaikkien lähialueiden hankkeiden maisema- ja meluvaiikutus (Moskuankangas, Hallakallio, Leppämäki, Leppäkangas, Varisvuori, Kangasjärvi ja Uusimo) yhdessä Hallakallion hankkeen kanssa on erittäin merkittävä ja vaikuttaa asumisviihtyvyyteen sekä eläinten käyttäytymiseen.

Hallakallion alue on myös hienoa ulkoilualueutta ja Elämäjärven erämiehet käyvät siellä metsällä. Voimaloiden aiheuttama melu ei kuulu hiljaiseen metsään.

Olen Pihtiputaan kesäasukas, mutta oleskelen Pihtiputaalla paljon myös muina vuodenaikoina.

Mielipide 9

Energia-alan kasvutoimikirjaukset hallituksen puoliväliriihessä 2025

Toimitusvarman ja kohtuuhintaisen sähkön saatavuus, lisää perusvoimaa, ydinvoiman edistäminen

Hallitus edistää Suomen asemaa ja kilpailuetua puhtaan energian edelläkävijänä. Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on moninkertaista puhtaan sähkön tuotanto Suomessa ja varmistaa sähkön riittävyys myös tuulettomina pakkasjaksoina. Tämän mahdollistamiseksi vahvistetaan energia- ja ympäristöteknologian systeemitason tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja liiketoimintaosaamista.

Hallitus pitää lisäydinvoiman rakentamista erittäin tärkeänä ja näkee uusien pienydinvoiman teknologiaratkaisujen pilotoinnin ja hyödyntämisen mahdollisuutena varmistaa kohtuuhintaisen sähkön ja lämmön tarjontaa. Hallitus selvittää mahdollisuudet olemassa olevan ydinvoimakapasiteetin kasvattamiselle.

17.7.2025

Hallitus jatkaa ydinenergian lisärakentamisen edistämisvaihtoehtojen selvittämistä ja valmistelua tavoitteena synnyttää Suomeen vähintään yksi perinteisen ydinvoimalaitoksen investointipäätös sekä investointipäätökset useista modulaarisista laitoksista. Hallitus linjaa energia- ja ilmastopoliittisessa strategiassa tarkemmin ydinvoimasta sekä antaa ydinenergiain uudistuksen eduskunnalle syksyllä 2025.

Tehopulan torjumiseksi kylminä tuulettomina pakkaskausina hallitus valmistelee EU:n sähkömarkkinauudistuksessa määritellyn fossiilittoman jouston tukimekanismin käyttöönottoa. Päätökset mallin yksityiskohdista ja mahdollisesta käyttöönotosta tehdään erikseen valmistelun edettyä. Mekanismissa rahoitetaan sähkön toimitusvarmuutta vahvistavia investointeja. Malli sallisi nykyisten käytössä olevien laitosten käyttöaikojen pidentymiset sekä täysin uuden kapasiteetin käyttöönoton. Tavoitteena on saada sähkömarkkinoille mukaan nopeammin käynnistyvää kapasiteettia, kuten moottorivoimalaitokset ja kaasuturbiinit. Tuettu kapasiteetti veloitettaisiin tarjoamaan sähköä markkinoille ehtojen mukaisesti. Valmistelun yhteydessä varmistetaan mekanismin kustannustehokkuus ja teknistaloudellinen kestävyys. Mekanismissa rahoitettaisiin mahdollisuuksien mukaan sähkömarkkinoiden sisältä. Selvitetään veloitteita, joilla sääriippuvainen sähkön tuotanto osallistuisi kapasiteettimekanismiin. Tavoitteena on, että investointitukihaku tai -kilpailutus järjestettäisiin vuoden 2025 aikana.

Fossiilittoman tukimekanismin jälkeen hallitus selvittää lisäksi laajempaa kapasiteettimekanismia tavoitteena riittävä perus- ja säätövoima sekä houkuttelevan investointiympäristön varmistaminen, ml. mahdollinen tuki uuden ydinvoiman syntymiseksi.

Vesivoiman erinomaisen säätökyvyn vuoksi jo olemassa olevan vesivoiman toimintaedellytykset tulee säilyttää. Vesivoimaan (ml. pumppuvoimalaitokset) ei kohdisteta tuotantoa ja erityisesti sen säätökykyä heikentäviä uusia ympäristövaatimuksia. Vesipuidirektiivin toimeenpanossa käytetään täysimääräisesti kansallinen liikkumavara. Vesipuidirektiivin toimeenpano ei saa johtaa vesivoiman säätökyvyn heikentymiseen sähköjärjestelmän kannalta merkittävissä vesivoimaloissa.

Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi määritellään varautumisvelvoite eräille kriittisille toimijoille. Esimerkkinä ovat kaukolämpöalan yhtiöt. Toimijoiden tulee lainsäädännön perusteella laatia riskiarviointi ja häiriönsietokyvyn varmistamista koskeva suunnitelma. Kaukolämpöä koskevissa suunnitelmissa voidaan huomioida puun ja turpeen rooli ja niiden saatavuuden liityntä riskienhallinnan ja häiriönsietokyvyn varmistamiseen. Huoltovarmuuskeskus on perustanut polttoturpeen varmuusvaraston, jota sen tavoitteena on ylläpitää vähintään vuodet 2022–2028. Varmistetaan, että tämä vastaa huoltovarmuuden tarpeita myös muuttuvassa geopoliittisessa ympäristössä. Kasvu- ja kuiviketurve määritellään strategisesti tärkeäksi raaka-aineeksi ja turvepeltoja käytetään jatkossakin huoltovarmuuden ja ruokaturvan varmistamiseksi.

Jätteenpoltossa varmistetaan, että vain kierrätyskelvoton jäte päätyy polttoon. Kierrätyskelvottoman jätteen käsittelystä syntyvä lämpö voidaan tällöin tulkita hukkalämmöksi.

Luvituksen nopeuttaminen

Hallitus turvaa uuden lupaviranomaisen perustamisen yhteydessä sille riittävät resurssit. Hallitus huolehtii tiettyjen puhdasta siirtymää edistävien hankkeiden etusijamenettelyn jatkosta ja tarvittavasta resurssoinnista. Hallitus antaa hallituksen esityksen yhden

17.7.2025

luukun palveluista viikolla 18, jotta uusi lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto voi aloittaa toimintansa suunnitellusti 1.1.2026.

Edistetään luvituksen kannalta selkeiden teollisuuspuistojen kansallista toimintamallia paikallisten puhtaan siirtymän klustereiden edistämiseksi. Edistetään nopeampaa kunta-kaavoitusta rajaamalla valitusoikeus yleiskaavan mukaisissa asemakaavoissa asianosaisille. Mahdollistetaan yleis- ja asemakaavojen päivittäminen samassa prosessissa. Tuodaan lakiin kumppanuuskaavoitus sekä maanomistajan aloiteoikeus. Sujuvoitetaan ydinvoimahankkeiden kaavoitusta alueidenkäyttölain uudistuksessa siten, että uusiutuvan energian hankkeiden lisäksi myös ydinvoimahankkeiden kaavavalitukset priorisoidaan tuomioistuimissa.

Tuulivoiman etäisyyssääntelyä koskeva hallitusohjelmakirjaus toteutetaan tavalla, joka mahdollistaa puhtaan energiantuotannon kasvun ohjaten tuulivoimaa asutuksen, sosiaalisen hyväksynnän, luonnon sekä sähkönsiirron näkökulmasta tarkoituksenmukaisille sijainneille. Jos tuulivoimarakentamista ohjaava yleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle, tuulivoimala on sijoitettava vähintään kahdeksan kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeuden etäisyydelle olemassa olevista asuinrakennuksista ja rakentamisluvan saaneista asuinrakennuspaikoista sekä kaavassa osoitetuista asuinalueista ja asuinrakennuspaikoista. Otetaan käyttöön suostumusmenettely, jossa tuulivoimayleiskaavan vähimmäisetäisyyttä ei sovelleta, jos kaikki ne maanomistajat, joiden kiinteistö sijaitsee lähempänä kuin kahdeksan kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeuden etäisyydellä suunnittelusta tuulivoimalasta, antavat tähän suostumuksensa. Vahvistetaan maisema-arvioinnin asemaa tuulivoimahankkeissa hallitusohjelman mukaisesti ja säädetään laissa sitovasta maisemavaikutusten huomioimisesta tuulivoimarakentamisessa. Lausuntopalautteen pohjalta esitystä arvioidaan vielä siten, että tarvittava sähköntuotannon lisäys suomeen ei esty.

Kantaverkon ja sähköverkkojen kehittäminen

Hallitus nopeuttaa koko maassa verkon rakentamista poistamalla verkonhaltijoilta esteet rakentaa 400 kV:n jakeluverkkoa sekä mahdollistaa jakeluverkon haltijoille verkon kehittämistä nykyistä kattavammin verkon käyttäjien tarpeisiin vastatakseen. Hallitus antaa esityksen suurjännitteisestä jakeluverkosta ja lain tavoitteena on astua 1.7.2025. Fingridin investointiohjelmaa kasvatetaan ja hallitus lisää Fingridin omaa pääomaa investointiohjelman toteuttamisen nopeuttamiseksi.

Hallitus nostaa Fingridin investointikykyä miljardilla eurolla 5,2 miljardiin euroon vuosien 2025–2034 kantaverkon investointiohjelmaan. Hallitus kiirehtii yhtiötä nopeuttamaan investointiohjelman toteuttamisessa välittömästi.

Hallitus varautuu myöntämään Fingridille tarvittavan pääomituksen, joka luo varmuutta teollisten investointien tarpeisiin ja nopeuttaa Fingridin investointikykyä.

Osana itäisen Suomen ohjelman toteuttamista hallitus tukee Fingridin YVA-suunnittelun aloittamista Huutokoski-Kontiolahti –hankeen osalta välittömästi. Muiden 400 kV yhteyksien investointikohteiden nopeuttamista jatkoselvitetään yhtiön toimesta.

Vetyalan edistäminen, Gasgridin verkot, hiilidioksidin talteenotto ja hyötykäyttö

Hallitus luo edellytykset toimiville vetymarkkinoille tukemaan teollisten investointien syntymistä. Sähkömarkkinaa ja -järjestelmää sekä vetyinfraa kehitetään vastaamaan nykyisiä tarpeita ja tulevia ennakoiden sekä teollisia investointeja Suomeen edistäen.

17.7.2025

Hallitus varmistaa Gasgridin toiminta- ja investointikyvyn. Hallitus on valmis pääomittamaan yhtiötä vetyverkon investointien toteuttamiseksi, jotta Suomessa on 2035 mennessä valtakunnallisesti laajasti kattava vetymarkkina ja sitä palveleva kansallinen vetyinfrastrukturi.

Alueellisille vetylaaksoille ja –investoinneille luodaan edellytyksiä luvituksella ja hankkeiden valmistelulla.

Gasgrid ja Fingrid valmistelevat vuoden 2025 aikana hallitukselle yhteisen selvityksen teollisten vetyinvestointien edellyttämästä energiainfrastruktuurista (ml. vety- ja sähköverkot) ja lisäinvestoinneista vuosille 2027–2035

Huolehditaan Suomen kilpailuedusta luoda uutta kasvua vetytalouden saralla etenkin biogeenistä hiilidioksidia ja puhdasta sähköä yhdessä hyödyntämällä. Suomen vahvuudet käännetään investoinneiksi esimerkiksi synteettisten polttoaineiden valmistamiseksi vahvistamaan eurooppalaista omavaraisuutta.

Hiilidioksidin talteenotolla Suomeen luotaisiin uutta teollista tuotantoa, fossiilisia tuontipolttoaineita saataisiin korvattua kotimaisella polttoainetuotannolla ja Suomen hiilidioksidipäästöt vähenisivät huomattavasti.

Hiilidioksidin talteenoton mahdollisuudet ovat todella mittavat sekä ilmaston, liiketoiminnan että työllisyyden kannalta, mutta niiden osalta puhutaan pitkästä aikajänteestä. Käynnistetään pilotteja teollisesta hiilen sidonnasta, jatkojalostamisesta ja varastoinnista, jotta saadaan kehitys oikealle, nousevalle polulle

Mielipide 10

Katselin selostuksen kuvasovitteita ja ihmettelin, kun Pitäjänmäen päältä ei ole yhtään kuvasovitetta. Asun itse Pitäjänmäen päällä, joka on Pyhäjärven korkeimpia kohtia. Hankealueen reunaan on matkaa noin 2-3 kilometriä ja myllyt tulevat näkymään olohuoneen ikkunasta (tuulenmittaustorni valoineen näkyy tälläkin hetkellä). Miksi kuvantamista ei ole tehty? Tämä selventäisi, kuinka häiritsevästi myllyt tulevat näkymään mäen päälle. Toisella puolella mäkeä on tulossa Moskuankankaan hankealue.

Olen myös osaomistaja vapaa-ajan asuntoon, joka sijaitsee Palolammen rannalla Paloautiossa. Lähimmille myllyille matkaa ei ole kuin noin pari kilometriä. Tuulimyllyalue tulee saartamaan vapaa-ajanasuntomme melkein joka puolelta. Kuvantamista ei ole tehty tästäkään kohteesta. Miksi? Mielestäni vapaa-ajanasuntomme kohdistuvia haittoja on käsitelty vain pintapuolisesti. Melu ja välkemittausten mallinnuksissa kaikki haitat on saatu mallinnettua juuri ja juurialle raja-arvojen, vaikka ei ole edes varmuutta kuinka isoilla myllyillä hanke tullaan toteuttamaan. Tuulen vaikutusta ei ole riittävästi huomioitu melun mittauksessa. Koska myllyt ympäröivät melkein kokonaan vapaaajan asuntomme, olemme koko ajan tuulen alapuolella (suhteessa myllyihin) tuulipa sitten mistä suunnasta tahansa. Sama asia välkkeen kanssa. Auringon noustessa ja laskiessa myllyt ovat melkein koko ajan auringon ja asuntomme välissä. Silti esitetään, ettei välkkeestäkään tule ongelmaa, kun haitat päättyvät juuri ennen asuntoa. Mitenkähänpaikkansapitävä mittaus lienee? Tuulivoimapuiston rakentajan pitää myös suunnitteluvaiheessa selvittää, ettei tv-antenni lähetyksiin tule häiriöitä myllyjen takia. En löytänyt asiasta mitään mainintaa arviointiselostuksesta. Onkohan asiaa tutkittu? Huoli kasvaa, että onko vapaa-ajanasuntomme enää asumiskelpoinen, kun tuulivoimala-alue on valmistunut.

POPELY/3309/2022

17.7.2025

Palolammen tilaa ja lähdealuetta ei ole käsitelty arvioinnissa ollenkaan. Johtuuko siitä, ettei ole hankealueella, vaan aivan sen reunassa? Muita lampia, kosteikkoja ja lähteitä on käsitelty kattavasti mutta Palolammen tilaa ja ympäristöä ei lainkaan. Olisiko syytä ottaa mukaan arviointiohjelmaan?

Ymmärsin, että hankealueen pohjoispuolella on vähennetty myllyjä metsäpeuran elinalueiden takia. Metsäpeuroja on havaittu myös Paloaution peltoaukealla (jäljet näkyvät vieläkin). Onko aukottomasti todettu, ettei Paloaution, Hiidenkylän ja Elämäjärven välinen alue kuulu metsäpeuran elinalueisiin?

Mielipide 11

Tutkin huolestuneena ympäristövaikutusten arviointiselostusta ja epäilen suuresti, että melua tai välkettä pystytään esitetyllä tarkkuudella etukäteen mallintamaan.

Meillä on ■■■ ja ■■■ kanssa vapaa-ajan asunto tuossa R1 pisteessä ja pelkona nyt on, että paikka muuttuu asumiskelvottomaksi.

Näyttää siltä, että mallinnus on tehty niin, että melut ja välkkeet loppuu juuri mökin kuisille ja epäilyttää suuresti, voiko näin olla.

Mitenkäs sitten käy, jos nuo mallinnukset ovatkin pahasti pielessä ja paikka muuttuu mahdottomaksi vapaa-ajan vieton kannalta?

Maisema, hiljaisuus ja muutkin luontoarvot tässä joka tapauksessa menetetään ja ihmettyttää, voidaanko näin tosiaan toimia.

Osaisitteko neuvoa, miten meidän tulisi tämän asian kanssa edetä?